B. Chedrack Jyrwa

KI MATIONG KA JUTANG

1980

B. Chedrack Jyrwa

KI MATIONG KA JUTANG

Ka Sien Shon kaba Nyngkong

(Ia ka hok longtrai la tyngkai

LA PYNMIH DA U NONGTHOH

Ia shon ha :
RI KHASI PRESS,
SHILLONG.

1980

KHYNDIAT KI KYNTIEN HALOR 'KI MATIONG KA JUTANG'.

Jin hynniew-phew khyndai, ki snem, jong ka spah snem kaba arphew ki la khylliap kawei hadien kawei, bad, la don bun bah ki jingjia kiba la jia ha ka-ne ka por. Ha ki khyndiat snem, ba la leit, ka thoh ka tar, ha ka ktien Khasi, ka la nang kham riewspah shuh shuh. Napdeng ki kot ba la mih pyrthei, kito kiba ialeh ban wad ia ka tynrai, ia kaba shong tynrai, bad, khamtam eh, kiba ialeh ban kham ithuh ia lade, ki long kiba kordor shikatdei eh. Uwei u riewstad, u la ong shisien, "*Ko u briew to ithuh ialade.*' Ki kot kiba raw tang kum ki riam iapan, ki kot kiba shu pyrthuh tynneng ia ka jong kiwei, bad, khamtam eh kito kiba pynsawa mawsawa heng-heng ia ka thoh stad u Nongwei, bad, u Mynder, ki long kiba ngi dei ban da thew, bad, woh bha, bad, ba ngim dei ban shu pdiang ruma. Tip kito ki nongthoh nongwei ki don ha kiba kumno ki jinglong ha ka por ba ki thoh, bad, hato ki dubashi ki la lah shisha ne em ban pynshai kdar ha kita ki nongthoh nongwei.'

Ka long kaba shai, bad, kaba thikna bha, ba baroh, ngi la mih, na kano ma kano, ka rukom pateng la pateng, ha ka liang ka niam. Ym don wat uwei ruh u briew uba lah ban im marwei, bad, kyrpang, na ki rukom imlang sahlang ba la hiar pateng ha ka k'nhun ba u don. La phyrnop ia ngi, ha ki riti ki dustur, bad, ki rukom pyrkhat, jong ka jait ka kynja na kaba ngi la mih, bad, kumta, ngi la long kum ki koidi ba la teh la khum ha ki bor bah-bor san, bad, ngi la shu ia kie lang kat shaba ka kynhun, ba ngi don, ka lam. Ka don ka jingmyntoi ia kiba kum kine ki jingiohpateng, hynrei ka don ruh ka jingduh nong lada ngi shu sdien rtin khlem da peit bniah ioh ba ki pynring sdot ia ka jingsan kaba donkam ban don. U briew uba la kha sha kane ka pyrthei, u san kumjuh, kumba u kubi ne u khun shrieh ruh u san. Hynrei, u briew ulong uba kham halor ban ia u kubi ne u shrieh. Namar, u briew, u san ha ka jylli jong ka

tipbriew, bad, ka *tipblei*. Ka jingsdang, jong ka jingsdang, jong ka tipblei, ka rah shisyndon ia ka kyrdan jong u briew halor kiwei pat ki jingthaw, ne, ki jingpynlong ba ngi shem ha kane ka pyrthei. Hangne ki mih bunjait ki rukom pyrkhat shaphang Uta Uba la khot bad jer da kiba bun ki kyrteng. Hynrei haba la peit, bad, nujor bha baroh ki iabeh ban poi sha ka thong ban ithuh ia U. Kane ka jingwad ban ithuh ia Uta uba ki iawad ha la ka jong ka jong ka rukom, ka long sriem kum ki kynhun kiba don ha trai jong uwei u lum uba iar bha ka kynian jong u. Ka kliar lum katei hangtei, bad kine ki kynhun, lyngba ki khohruh-khohram, lyngba ki lynti kyllain khongdong, lyngba ki raieh-raidam, ki la pyrshang ban prat, bad, kiew suki khnang ban poi haduh hangta ha kliar lum.

Ka seng shityllup ka pyrthei (U.N.O.) lyngba ka tipbriew ka la theh ka lak ka putit ban iarap ia kito kiba dang sahdien ha ka liang ka koit ka khiah, ha ka liang ka thoh ka pule, ha ka liang ka ioh ka kot, bad, kumta ter ter. Hynrei, lada theh kat ki umbah jong ki duriaw, ka i artatien ban don ka jingsuk, bad, ka shongshngain ha kane ka juk. Hadien ba ki bom pynjot ki la hap ha Hiroshima bad Nagasaki, ka jingthoh ha ka kynroh ka long kaba shai bha tyngkrein. Bad, ka don ka jingma ba ka spah snem kaba arphew kan nym donkam ban iaid pura namar i phylliah ding iba rhem ha ka snur thapbawa jong ki ar-jingmut, ilah ban thang ingkhong khait ia kane ka pyrthei ha kaba shikhyllipmat.

Dei hangne kein ba ka long kaba donkam, bad, kata ruh kyrkieh eh ban khyllie im pat ia baroh ki sap tipblei. Namar, dei tang kata hi, kaba lah ban pynwandur ia baroh ki jingthmu babha ba kin long kiba seisoh bha.

Ka lyer kaba pyngngad ka beh, bad, ka ai jingjahthait, haba phai sha ki kot b'a la thoh da une u Rangbah Samla-u Bah B. Chedrak Jyrwa. Shu lor shi lor, u la sei ki bam tyngkai, bad, phriang ha khmat jong ngi, kum ka Ri, bad, ka jaidbynriew, ia ki jingtrei ni, ki jingtrei ba

la tuhpor bha, ban pyni ha ngi ia ka sap ka phong, kaba kham kyrpang ba u don. Bad, barobor, une u nongthoh u pyrshang ban khih tang ha ka jylli jong la ka Ri, bad, ka jaidbynriew. Kine ki jingpyrshang, namarkata, ki kham kordor arshah haba peit na kata ka liang. Ha ki kot kiba mynshwa, u bah Chedrak, u la kham ban na ka liang ka tipbriew. Mynta, shiwat, u la jngi ha ka jylli kaba kham iar, bad, pyrshang sa na ka liang ka tipblei. Ha ki *Mationg Ka Jutang*. u bah Chedrak u la bud ia u ksai uba khlem kut trai nasdang hakut ban pynieng la ka nia, bad, ban kdew ia ka jingkieng ksiar ban poi sa shiwat, shata, shaba u KHYNDAI u don. Ym dei tang ki khun u hynniew trep, hynrei salonsar, baroh. shi snieh pyrthei, ka por ka dawa, ba u khun bynriew u dei ban kham pynlut por, ban wad, ki lad ki lynti, ban ia shongsuk bad la U Nongthaw.

Haba la kylli na uwei u tymmen uba riewblei, uba i kumba um ju don khuslai ei ei, kumno u dwai ha Uta Uba donbor baroh, ka jubab jong u tymmen ka long, ba man la ka miet shwa ba un kiew thiah u ju dwai, "*Ah U Blei, mynta ka sngi ruh ngi la iadei jingmut bha— AMEN*". Ka tipblei kaba paka, kaba nylla, bad, kaba ngi donkam eh, ka long ba u briew un sngewthuh ba u don ka jingiasuk bad la U Nongthaw.

Nga ai khublei shikatdei eh ia u bah Chedrak, bad, ngan kitbok kitrwiang ba Uta uba u la iateh jutang, un ai ka met kaba koit ba khiah bha, khnang ba un neng lah ban ai shuh shuh ia ki symboh pyrkhat kiba la mih, bad, jiar lyngba kiba jylliew tam, ki bor pyrkhat, jong u, bad, kiba la kylla long hi ki jingshem mynsiem, ba im, bad, ba kordor.

Khublei,

Mission Compound,
SHILLONG - 793 002
Meghalaya.
Naiiur 1, 1980

Hollando Lyngdoh
— 1980.

SHI KYNTIEN

Ka por ka don la ka jong ka bynta, ban iathuh haduh katno ngi la pynmyntoi bad katno pat ngi la pynbijai ei, ia ka. Mano ba ju poi kynmaw ba u Diengpruh jong ka, u bat ha la ka kti ia ka Sawar ban pynbiang ia ka tam ka duna. Kum kiba dei ban iaphet rangbah sha ka thong, ngi la dei ban iakheiñ bin pa bin ia ki khyllipmat kiba ngi dei ban iakynduh. Kam long kaba jem ban tur pyrshah ia ka por, khlem ka' jingpynkilan ia la ka pyrkhat ka pyrdaiñ. Kiba leh ruma, kiba kheiñ dewthala bad ki bym phikir bha, ki ju poi haduh u pud ka lehraiñ bad ka jah burom. Ngi tip ba kam ju rieh sha ki Syrtap kiba ngim lah ban krang. Hynrei ka khawoit la ki kti, mano ban sei pyrthei. Ka ju kyrsiew thymmai, ia kiba pynshong lyngngeit ha ka jingthurmur. Ka ju tem ruh ha ki sur ba ih, ban pynkynduh ia ka mynsiem kiba shoh sam thiah lnger. Hooid, u jingthaw ka Mariang u Kma, ka por ! ka por ! ki ia pyrta, ha' ba ym don mano mano ba khang ban ioh Kynti ia ka, ne da la ki kti ngin tait khlem nia?

U Briew bad ka mon ba laitluid, u iaid khaprip. Ka kpai ka btuit, um ju da buh bot ia ka liem ka lup. Ha ka jingshisha u la dei ban Seng khan ryngkat bad ki tien shong sbai, lada u kwah ban iohi ia ki Syrwet ksiar kiba Shynna. Namar na ki Kynjang jong ka por ngi wad nyngkong ia ki jingthaw ba kordor. Ható ngi la ju kylli ruh haba ngi wad ia ka khmat jong U ta U ba thaw ia ngi, hangno pat ka Shlem jong U ka don? Lane hangno ka kti jong U bad hang no U la saiñdur ia ngi.? Hato na ki phngit jong ki phngit? Da ka khmat kaba kumno ngi wad ia U? Da ka dohnud kaba kumno ngi puson ia ka Jingkhraw jong U? . Da ka jingstad kaba kumno ngi lah ban shemphang ia ka jingmaian jong U? Da ki thapniang kiba kumno ngi lah ban jngi sha ki Paki dulan ba U shong U sah?

Balei ka jingkmen ka iapstai aoh? dei namar ba ka jinglanot ka pynsdot ia ka? Ka rung shapoh, ka mih shabar khlem ka jingmaham. Hato ngan tar tang ia ka sopti ba nga phong, ym ia ka dohnud ba pait jong nga? Ka jingpaitlieng ka ap ha ka jingim jong ngi Hynrei ngi la ju phai sha U Nongthaw U tynrai jong ka Jingim jong ngi? Ne ka khia than ban kit kat ia kane ka jingpyrkhat. Ngi la dei ban sumar bhà nà ki Saikhum jong ka raibi ba ioh ngim lah ban dkhat jinduh ia ki Tang lada ngi lah ban bet ia u symbai ka jingieit,, kaba lah ban ai ja ka rieh tngen ia kiwei pat. Ngim ju pyrkhat ruh ba shi symboh ki kyntien ka jingieit, ki plie ia ki Dwar ka jingkmen ka long briew ha ka Pyrthei.

Dei kane ka jingim kaba ki Meidot ki Padot jong ngi, ki la ju bet ha ka imlang ka sahlang. Ki don la ka thew ka woh, la ka kheiñ ka diah ryngkat bad u Pyrha u ba biang bha, khnang ba kan nym pynphai madei ia ka pyrkhat ka pyrdaiñ. Ka kamai hok ka ieng rangbah bad ka synshar ta ka iatiplem jong u briew naduh ba dang shongsbai ka juban daplak, ha kane ka Pyrthei ba ngi im. Ki Rangdajied ki shut la ki Khnam bad ki kria la ki wait, ban pahara iala ka Kur, iala ka Ing bad iala ka Ri bad ka jaitbynriew. Ka soskular kaba u la khlei, ka neh khlem kylla haduh ba kan da pyndep iala ka pali.

Teng teng ki jingktah mationg ki pynthohbria ia ka long rynieng ki riew shisha, tang namar ba kim ioh daw ban pyniap ia ka nia kaba ula seng pyrkhat bad shon mohor ha ki sla ki bym iap shuh. Pynban u shah sngewbha ba kita ki jingkyrthep, kin tangon ia u namar u la tip ba ka jingshakri kam don ki tyrsim ne ki bniat ne ka bih, kiba lah ban pynjot ne pynsniew ia ki, hynrei ia lade pynban. Ieh, ka pyrthei hi kan bishar bad iarap da u diengpruñ uba kumno kan thew. Iano ngi shait kynnoh haba ka imlang ka sahlang, ka syntuid sha ki rong ki rup bad ki jingpynshad kynting jong ki nongiapan? Khlem artatien ngin ong badei ka Pyrthei. Hato ka Pyrthei ka kylla shisha, kumta ne ka Dohnud ki briew kaba pynbaji bad pynkhongpong ia ngi, katba

ka Pyrthei pat ka long kumba ka ju long. Nga ngeit ngi hap ban ia tuklar ia kane ka phang, kumba ka dei ban long. Ngim dei ban ñiat sha kiwei. katba phra la ka sngi pat ngi nang ia kyrsum bad ki tiew bun rong, kiba la shna na ka Shlem u Jom.

Ki Mationg ka Jutang. ki don la ka nia ban sei. lada ki ioh jaka ha ka dohnud jong kiba kwah ban tih na ki par jong ka. Ka la pynjrong lupa ia u tyllai bad pynkha ruh bun ki kamra na ka bynta ki Teinthap, ki Synrem bad ki Peit sani ba kin pashat la ki jutang, ne ki nia symboh katba ki sngew dei, la ka long wat haduh ba kan da mong ruh kam pher. Namar ym don ka Burom. khlem ka jingjaw ummat, bad ym don ka Nam khlem ka jingialeh kaba jwat. Iarap ia u Nongthoh ba un mait ia kiwei pat ki phang, kiba kham thymmai, lada kane kaba ula mait-phang, ka pynjahthait ia ka mynsiem jong phi.

Da kaba sngewnguh eh, ngam lah khlem da kynmaw tympang ia la ka Sorkar Jylla kaba la iatynrong lem ia kane ka jingkit, da kaba ia kyrshan ha ka lut ka sep ban bei ia ka boishon ha Ing shon kot bad kum juh ruh ia ka Khasi Hills District Council, kaba la ia pynnoh lem sha u Synñiang u bynhei, kum ka dak ka jingaimynsiem bad ka nongpynshlur ba ngin nang kiew irat ha kaba shakri iala ka Ri bad ka jait bynriew, Khublei shihajar nguh ia phi.

Ka Sngewnguh ka leit ruh sha I Rangbah Hollando Lyngdoh, u Saiñ Pyniar ka Khasi Hills District Council, iba ju long ka tlong jong ki jingai mynsiem, iba la pynlut por ym tang ban pule ia kane ka thup, hynrei ban ai ruh ia la ka jingkynthoh kaba pynkyndeh mynsiem ia nga hi'shimet bad ia phi kumjuh nga ngeit. Kum u Riewpyrkhat jylliew uba shong jar jar ha ki sla la u dieng uba iai suhsieng khlem kut trai. Shi khung iapar ka kitbok kitrwiang ia i bad ia ka ling jong i.

Ka sngewnguh ka leit ruh shà I Pastor J. L. Roy, u Saiñ Pyniar ka K. J. P. Synod, iba wat hapdeng ki thup halor ki thüp, ki syrtap halor ki syrtap ki kam, pynban ila dkhat ia la ka por ban ia tynrong lem ha kaba pule bad kynthoh ruh halor kane ka thup. Kum u Riewshemphang bad u proh jabieng uba im jar jar ha trai u Dieng Jamynrei, u iai long u ba kordor ha ki por baroh. Nga phah hangne ia ka kitbok kitrwiang ba in nang iai long u tlong ki jingaimynsiem ha ki ïa ki ban wan, ym tang ia nga, hynrei ia kiwei kumjuh.

Ka Jingsngewnguh ka leit ruh sha ki Nongtrei ka Ingshon kot ka Ri Khasi Press, kiba la pyrshang ban trei ni ia la ka bynta, ryngkat bad ka kitbok kitwriang ba kin nang minot ban nang kiew irat na ka por sha ka por.

Khublei.

Mawlai
Iewrynghep, Shillong
Risaw 1, 1980.

B. CHEDRACK JYRWA.

A REVIEW (By Rev. J.L. Roy)
"Ki Mationg Ka Jutang"

By B. Chedrack Jyrwa.

Covenant is a big word and assumes a solemn promise made binding by oath which may be expressed either by a verbal formula or symbolic action. Such an action or formula is recognised by both parties as the formal act which binds the actor to fulfil his promise. Covenants may be established between parties of different socio-political groups or within a legal community. Covenant usually had sanction of a religious nature, and as such it was closely connected with religion. The poet deals only with the more pertinent aspects of the covenant. Hence the suggestion of the title.

In this poem God is not a party to the covenant since God acts in his freedom-Covenant is a free gift of God and is offered to any person wishing to abide by it. Its value can be anticipated in terms of man's participation in the mission of God to the world. Deep down the heart of man there is a craving for involvement in the covenant because covenant is the only way by which man can reach upto God. The way is paved by various obstacles but in the end after a long and perilous pilgrimage man reaches the haven of peace and tranquility stripped of all his vanity and pride and all the worldly cares and anxieties purified by the sense of participation in the covenant.

The poet gives the impression of being influenced by some of the lofty and noble thoughts found in Rabindranath Tagore's Gitanjali, Psalms, the Book of Job, Milton's Paradise Lost and John Banyan's Pilgrim Progress.

Stanza 165 "To my hearth and home I shall return
far far away from the World with many faces"
reminds us of Gitangli "Into that haven of peace my Father let my country awake"

Stanza 116 "Thou also causeth my vessel to overflow with the living water" is reminiscent of Psalm 23 "my cup overflows."

The poem is written in free verse. There is generally no break of thought between the first, second and subsequent stanzas and this keeps the interest of the reader to the end. Between lines are interspersed with rich imaginaries drawn from the beautiful nature and real life.

Some of the defects may be pointed out.

Between the various parts, the poem contains passages of great beauty. These are little "short swallow flights of song" On the whole the poem seems to suffer from lack of organic unity, and from somewhat uneasy wavering between jest and earnest in the matter of treatment but it is significant of the trend of the poet's mind in the direction of current thought. Here and there the highly wrought craftsmanship obtrudes a shade too much and passes the line between art and artificiality; but the lapses are few, and the inevitable expressions many.

— 1 —

ME phriang la ki jar sha ki kynian bao ki lynter, ban tong ia ki ba ur ba hap ha ki ñiur ñiur ka pyrthei.

ME pynieng ia ki ïng dara ha man ki lad, ba u ba iaid wir pyrthei un ioh ban rieh tngen, haba lap ka mied ka iong.

ME pynshlei ia ki Thiar u ba trei minot, bad Me bsa ia kiba kyrduh.

ME tbeh la ka dongmusa ha ka mied kaba dum synïa, ban ai jingshai ia u ba iaid khaprip.

MEM ju kyntait ia ki jingaiñguh aidem bad ki jingdwai jingphirat, ki ba kyntiew sha Me ha kano kano ka rukom

— 2 —

ME long ruh U bym ju da buh diengpruh ia-u rit ne u khraw, haba ki wan paw ha khmat jong Me.

HYNREI Me pdiang khlem pynnoh shiliang lupa ia la ka man

KATNO katno sien ruh, haba ki wan kyrpad kyrpon ha khmat jong Me Mem ju phai kynriang la ki shkor

YM ju don ruh uba Men shop na khmat jong Me, haba ki wan ban kiew tyngkong.

ME da pynpra ruh ia u Lyoh uba rben, u ba thap kah dum.

KATNO sien u Tiew lili u duh pdiang ia ka Mied ne ia ka Step ?

BALEI u briew u ai kabu katne katne ia ka malade, kat haduh ba um tip shuh hangno u ieng ?

PYNBAN ha la ka shadem me kdup ia u briew wat la uta pat shynna ki khmat haba u wad ia Me.

— 3 —

KATNO kylla ruh, ba u duh ia ki Aiom kiba wan rah ia u Slap bad ka Lyer ne ia ki Kjat Sngi !

HABA biang biang ruh Me pyndap ia ki Wah da ki symboh um barit.

KI khlaw kim rben namar ba Me bet ia u symbai ha ki ?

KI Wah ruh ki shlei ym namar ba ki ioh pdiang ia u Slap ?

KATNO slem ruh Me ju pep ban wan jngoh ia ki ïng u khun bynriew ?

HATO ngi im khlem ring bad pynhiar mynsiem, na ka Lyer ba Me pyrsad ha kane ka Mariang ?

— 4 —

ME ktah ia ki Syntiew bad ber ia ki laiphew rong, ban pynphuh pynphieng ia ka Pyrthei.

MAN ka Aiom ruh Me synreit da u Slap, ba ki jingthung kin khie lapeh.

MEM ju klet ruh ban kner la ki Ksangkti na ba kut sha ba kut ka Pyrthei, ban synshar ia ka.

NALOR ba Me sei ia ki jingthaw ba im na la ki sop.

KI Sim ki doh ki tip kumno ban rwai iaroh ia Me. kumba ki Syntiew ki shad ki kmen ha ki lympung lympung.

ME pynphuh ia ki Syntiew, ban pyn sieng iwbih wat iaki lyer sha Ri kynjah.

KATBA ki symboh umjer ki jah noh ha ki kjat sngi ka Step.

WAT ki khlur ka sahit ruh, ki pynpaw la ki jingiaroh ia Uta Uba la thaw ia ki.

KI khlaw ki shad pawang, haba Me wan ban hari iaid kai hapdeng jong ki.

— 5 —

KI Khñiang ki Ksiah, la ki jingput ba sngewthiang, ki pynher ki jingiaroh haba Me pynhiar ia ki jaiñ ba ithiang jong Me ha ka Mariang.

KI lhuh ki kyntiew jar jar la ki jing kñia ainguh jong ki sha Me.

KATBA u briew pat u sum ha ka Sngi bad u Slap da ka jingsngewphuhmut phuhmat.

U da klet ia ka thait ka jrem baroh.

KI jingthaw ki pynher la ki jingiaroh shau, wat shaduh kiba jylliew tam jong ka Ñiamra.

— 6 —

HABA u thiah, u thiah peitngor, haba u khie, u khie, peitngor, haba u trei, u trei peitngor.

UM ju kheiñ dewthala ia ka jingim katba ka jingtipbriew tipblei ka dang synshar ia u.

U ñiew kyntang katta katta ia ka long rynieng, bad um ju phai lyndet na la U Nongthaw.

"NGA tip", u ong, "ba nga long u jingthaw uba suda ka jingshemphang lym da nga iai snoh ha Me."

KATBA nga dang iohthiah lyngngai Me kner la ki Ksangkti ban da ia nga.

BUNSIEN ngi thew bad ñiew bakla shaphang ia lade, khlem pynshongnia, da u diengpruh uba bakla, ngi pruh ia la ka long rynieng

YNDA nga kyndit mynstep, Me pynphai ia ki khmat jong nga sha ki pyntha ba jyrngam.

HANGTA ruh nga iohi ia ki umjer kiba sdien haduh ki thyrnia phlang, bad khala khala ki jah noh tang mih ka sngi.

NANGTA nga sdang ban phai sha ki lyngkha, kiba u kba u la ih uba ngun la ki khlieh shapoh khyndew.

MYNSIEM hangta ka sdang ban peh da ka jingkmen.

— 8 —

NGA sdang ruh ban pyrkhat, hato ka Jingim ka long kum ki umjer ?

KIBA trei minot jar jar ha ka jingkynjah jong ka mied. Mynstep ki suitrong ba ithiang ia ka Mariang, hynrei tang shiphang ki jah noh ?

NGA wan ban kmen bad phuh tang shipor kum u Tiewsaw bad ban jlop noh shwa ban kheit.

NGA rwai bad nga siaw kum kiwei pat ki jingthaw, bad ngam kwah ban tip ka Jingim ka mut aiu ia nga?

NGA iehnoh shadien jong nga tang ia ka jingbieit ka bym lah ban kha ei ei.

NGA klet ban ia ksaid ban poi sha ka thong ha kaba

ka Lama ka jingjop ka kaweh. Lehse ba ngim kynmaw shuh, ha ka jingsur u jawiehraid ka jingklet.

— 9 —

NGA kiew sha ki Lum, nga hiar sha ki Pyntha, nga noh sha Wah ban sum sngewbha, shwa ba ngan wan phai na ki Bri ki Bsah.

KI Masi, ki Blang ki hiar na ki ranab lum ban phai noh sha la sem, ki tip biang biang ia ka jaka sah.

KI Sim ki doh ki phai sha la ki skum. Ki Mrad ki phai sha la ki krem.

HATO nga lah ma ban poi sha la ka trep hadien ka jingtrei shitom ?

NGAN iashem ne em ia Me ha ka lynti ba nga iaid? Lymda kumta, mano ban btin ia nga ?

BA ngan ioh tang ban ktah ia ki jaiñ ba Me kup, bad snoh na ka kti ha ba ngan da poi sha la i trep i skum.

— 10 —

HATO une u kpu u ryns' u lan ban kiew ha khmat jong Me, khlem ka dohnud kaba kynduh ?

NGAM nang ban rwai, hynrei ban iaroh ia ka Burom jong Me, ngan rwai, bad to pdiang ia ki kumba ki long.

SHAH ba ngan rwai shaphang la ka jingshem bad ka jingkynduh.

HADUH ba ngan da shem ia u k:ai, uba lah ban bteng ia kane ka Jingkieng lyngba kane ka Kharai.

KATBA ki shympriah kti jong Me ki dang ktah ia ka dohnud ba sangeh kyndeh jong nga, nga sngew kumba nga shah set slung ha ki Ksangkti jong Me.

HA ki jingpalei kiba shoh ia nga, ngam shym sngewmarwei, namar mynsngi ka long ka paralok kaba kit noh bak ia ka khia ka shon jong nga.

KA dur jong ka sepsngi ka rong ia nga sha ki kynian ba tmang bad nga nangñiew ruh ia ki khyllipmat kiba iaid lait na nga.

— 11 —

KA jingdum ka par suk ban ker kut ia ka Pyrthei ha ki syrngiew jong ka.

NGA jah ia lade shipor, ban jngi ha ki jingpyrkhat kiba kyrthep ha nga.

NGA da iai ap ruh ia ka jingwan bnjli jong ka Step kaba itniang hadien ka Mied ba dum kynsha.

U Slap u sait noh ia ka tngit ka tngar khlem pud, u da shop khongpong sha ki Lhuh ka jingklet.

KA Lyer ka paswut ban kynther noh ia ki laiaw, ka da ieh thynram na kin shad.

KI sla kim lah ai jingtngen shuh wat tang ia ki·sim ruh.

— 12 —

Ka jingpeit sah jong nga, ka long sha ka Sngi ka ban sa sep noh, bad nangta sha u Lurmied uba shat pnyrnai.

NGA sngewphylla, hato mano ba thang ia kitei ki sharak kiba shat thaba ha sahit?

HATO ki Leilieh kim leh kumjuh, haba ki pynthaba ia ka jingdum jong ka synïa?

KA Mied kaba nga mut, ka bym don jingim, pynban ka shlei da ka Jingim kaba phylla.

KI Risang, ki Nailum bad ki Ningkhied ki sdang ia bun kam ban wad jingbam.

KA Dkhoh ka sdang ban ud da ki sur ba ngiew.

— 13 —

KA met jong nga ka sdang suhjer, ki khmat ki sdang ban shoh thait kum ba kynoi.

HYNREI mar shi khyllipmat la pynkyndit noh, da ki Sur ba thiang jong ki Sim syiem.

KIBA rwai sngewtynnat katba u Sim Ryniaw u dang shad.

KI Sur jingrwai ki kham palat wat ia ka ryndang I Pahep Haridon ka Hima Mawphlang bad u Ma Biloit na ri Pnar.

KI Kjat Sngi nangta ki wan ban shat, lyngba u Lyoh bad ka jingsyaid ka dang ban pynsum ia nga baroh shyrnieng.

14 —

DA ki jingshemphang ba thymmai, nga pyrshang ban kyrtiang sha ki sngi ba la leit noh.

DA ka jingieit kaba kat ka jingieit, Me pynpaw ia la ki jingthaw.

NANGTA nga shem ba nga long u briew uba suda

ki jingmut jingpyrkhat, kum uba prong ia ka lawbah lawsan.

KATBA nga dang phai sawdong ban bishar ia ka long rynieng, nga shem ba nga ieng ha ka jaka kaba triem.

HYNREI ngam lah ban pyniakhlad ia lade na kane ka Pyrthei, haba nga ruh nga long shibynta na ka.

LADA nga pyrshang ban ia leh pyrshah ia ka Mariang, nga ialeh pyrshah ia lade.

— 15 —

SHA ki lynti ban nangta nga phai, ban peit ia ki jingtei ba itynnat bad ba ishongkun.

KI kali ki ia mareh sharum shaneng, ki briew ki iaphet sha la ki kam ki duk.

BAROH baroh ki iaphet ban poi sha la ka thong.

KUMBA ki wah ki tuid na poh ki syrngiew jong ki dieng, ban poi sha kaba ki khmat ki thew.

HATO ki khmat jong nga ki nang ma ban bishar ia ka jingphuh ki Syntiew ?

LANE ka Dohnud jong nga ka nang ma, ban kyntiew ia ki jingiaroh sha U Blei, uba shong ha ka Bneng jong ki bneng ?

— 16 —

NGAN nym lah ban klet ba nga im ha ka Mariang kaba ithiang, bad ynda nga dei ban leit phai nangne ngan kit lang ia kine ki jingithiang bad nga.

BAN jngai ruh na ka, nga peh kyndeh ka Dohnud, ba ka jingialeh ka long kaba khlem kut trai.

KA LYIUR ka wan bad u kyrtiah, ka Tlang bad u thah, ki da sam ia ka tnum ba nga la sop bha.

KUMNO pat ia ki Sim ha ki skum, ia ki Mrad ha ki Krem ki Kroh ne ki Synrang ?

HATO ki iohthiah kynjai mynmied ne ki Skum jong ki ki jaw ?

ME tip biang biang ia kita baroh namar ha ki lynghoh kti jong Me hi, Me bat ia ki.

NGA la dei ban shong jar jar shwa ba ngan shemphang ia kaei kaba Me la leh.

BAD kyntiew ia ki jingrwai ainguh, ha ka jingkynkа Mied.

— 17 —

ME kad ia ka Bneng, ba ngan iohi ia ka Khmat jong Me, ha ka jingkhuid.

ME kad ruh ia ka Ramew, ba Men bsa ia nga da ki Umpohliew.

ME bet ia u Symbai ha ka Mariang, ba ngan ioh kheit ia ki Soh ha man ki Aiom.

ME siang ia u Langni, ha man ki lynti ba nga iaid.

DA la ka jingstad ba maian Me la pynkren ia ngi da u thylliej.

BAN Shem ia ka Jingkhraw jong Me dei ban wad da ka Jingshisha.

ME ber ia ki Jingiwbih ha man u Syntiew, ban pynsuhsieng ia ka Pyrthei ka Mariang.

ME suit rong ia ki Dieng ki Siej, ia ki Syntiew ki Skud, ha ki rong ba pher.

ME pynkup ruh ha ki Sim ki Doh bad ki jingthaw baroh, ha la ki dur, ki riam bad ha ki rong ba phylla sat.

HA ba ki paw hakhmat jong Me ha la ki dur bad ki riam, Me ithuh biang biang ia ki.

— 18 —

KUMNO ki rwai haba ki iaroh ia Me, ko Nongthaw ?

HABA ka Khet jong Me ka long ka ba Kyntang na kiba kyntang.

DA ki Duwan kiba kumno ki ai jingkñia ia Me ?

NGA thnam ka jabieng, haba nga pyrshang ban pynshong nia.

HABA ia ka Mynsiem nga kyntiew, hato ka kiew kum ka tdem sha ka jaka shong jong Me ?

— 19 —

ME la ai ha nga ia ki kjat ba ngan wan hajan jong Me.

ME la ai ha nga ia ki kti, ba ngan ktah ia ki jaiñ kup jong Me.

ME la ai ha nga ia ka Sur, ba ngan rwai iaroh ia Me.

ME la ai ha nga ia ki Khmat, ba ngan ioh ban peit ia ka Burom jong Me.

ME la ai ha nga ia ka Jabieng bad ka Dohnud, ba ngan ioh pyrkhat bad puson shaphang jong Me.

NALOR kata, Me la pynkup ruh ha nga da ka Bor ba nga lah ban ialeh pyrshah ia ki buit sianti ki jong u Ksuid u Khrei.

YM don u wei ruh u jingthaw u bym lah ban ioh sngew ia ki Ktien ki jong Me.

NAMAR ka Sur jong Me ka par na bakut sha bakut ka Pyrthei.

— 20 —

NGA siang ka la liar, nga suit bad nga shor, nga ber ruh u kpu u rynsi, ban pynher ia ki Jingiwbih sna Me.

NGA ngeit, Men pdiang ia ki kumba ki long.

KAEI ka liem ka dem, nga kylli nga tohkit, ia ka pei ia ka jot ?

NGAM lamler ngam shukor, ngam shet ngam phon, ioh beiñ kaba shai kaba shit, ka Breng ka Khyndew.

TO weng ma Me ia ka pang ka jhia, ka shoh ka ther ; to sngewsynei ma Me U Blei bad diangti diangjat haba ngan da shem ia ka hok ka kular.

AI ka ngan nguid noh ia ka Jingsarong, bad kñia ia la ka jingieit na ka bynta kiwei pat.

— 21 —

HATO don ma ka daw eh ka daw kher ?

LADA ym pat bit ym pat suk ma Me, ngan wad ha ban da lap ia u ksai u sohpet.

A. Me U Nongsei U Nongthung ia ka longbriew ka manbriew bad ia ka nam ka burom.

HADUH ban da suk ban da diangti ma Me. Ban ieng rangbah u briew bad suk U Blei lyngngai.

KYRKHU ma Me ko Blei, ban long u khun u ksiew, ban long u tnum u tyndai parum pareh.

NGA pynieng bad nga sieh u sning ha ine i Duwan, nga pynieng la u klong u skaw.

KA sapoh ka kiad, ban synreit bad ber ruh la u kpu u rynsi.

— 22 —

TO sngew ko Blei Trai Kynrad na jrong na tbian.

TE wei la suk la diangti ma Me hakhmat kane ka nguh ka dem, ha khmat ka langlieh ka langtem.

KA nguh ka dem, u dkhot u lamjew, ha ban da jlih jyllun lymphuiñ ka dwar ka lynti

Ha ban da shynna, u sohpet u ksai, ka lynti ka syngkien.

TO law ruh ia ka teh ka sur, ka ksam ka kboh, ka ot ka pam.

HATO Men nym pynpaw ia ka juban Blei, ban oha ban miat ka lynti ka dwar?

LADA ka dwai ka phirat jong nga kam biang, t o mab to klet.

— 23 —

SHIHAJAR NGUH, A Blei Trai Kynrad U Nongthaw U Nongbuh.

KUMBA Me la thum Me la kdup jyllun lymphuiñ.

TO law ruh ia u saikhum u saiteh

DA pynkup ka ryndia ka muka, da pynkieng ka iarong ka muna.

ME la ai ia ka Niam ka rukom, ka tipbriew ka tipblei, ka longshynrang ka long kynthei.

HYNREI ka lait ka let, ka bieit ka them, kane tyngkreiñ.

TANG ka nguh tang ka dem nga kyntiew sha Me, khnang ba kan bha kan suba.

— 24 —

NGA ngeit Me la pyndam ka lynti ka syngkien, ka at ka them, ka long jot ka long rem

BAD mynta ka lynti ka dwar ka la jlih ka la khuid, na ka lynnet ka lyndang.

TO suk to jemnud ma Me, to pyllait na ka sympat ka kawiat, na ka bijar ka buhkhoh.

BA ngan ioh pat ia ka khiah ka nang To ai pat ha nga ia ka korbar ka sorbar, ba ngan eh pat ka rwiang ka kupar.

WEI la suk la diangti ma Me U Blei to da buh ruh ka dek ka shin, ba ngan suk ngan palei kynjai.

— 25 —

KATNO sien, nga la pyrshang ban ri khuid ia la ka jingim, pynban nga iai tyrsiang man ka por.

NGA tip thikna ruh ba Me long U Bakhuid, U Ba janai, U Batlen bad U Ba khlemthohbria.

HYNREI katba nga nang wad ia ka Khmat jong Me, ki jingbymbiang jong nga hi ki pynrem ia nga.

TAT lano ngan kot kynjoh ban poi sha kaba nga thmu, ngam tip.

KA jingbymsnisha ka jan tyllep lut ia ka Jingshisha, ban pynksan ialade.

— 26 —

HATO haduh katno ka don ka bor ha ka, ngam nang ban batai.

HYNREI tang kane nga tip ba ka Jingshisha ka long kum ka Umpohliew.

WAT lade ngi pyrshang ban pynjagut katno katno ruh, ngin nym lah, namar ba ka tynrai hi ka long kaba sngur.

KUMBA ym lah ban khang tala ia ka Jingshai ha kano kano ka jaka ba ka don.

DEI da kane ka Jingshai, kaba nga wad ha la ka jingim.

DA kane ruh, nga ju pyrshang ban kynther noh ia ki jingsniew kiba ju iai sdien ha nga.

— 27 —

NGAN pynphai la ki khmat sha Me, U Balah U Baiai.

HABA nga phai sha u Dieng Khyrwait lyer, nga sngew ioh mynsiem ban ia aireng bad kane ka jingim.

DA kaba ngeit skhem, ba Men kner la ki Ksangkti ban kyrshan ia nga.

ME U ba Synshar ia ka Bneng bad ka Ramew, U ba ha ki Lynghoh kti jong Me, Me bat ia ka Pyrthei.

U ba shong ruh ha ka Dohnud jong nga, hynrei kumno ngan pynpaw ia kata sha ka Pyrthei.

BAN leh ia kata, ka long sha palat ka bor batlot jon g nga.

— 28 —

HATO u Tiewdiengrai u lah ma ban pynpaw ia ka Burom jong Me.

U Tiewsaw, u Lapongnai Ksiar, u Lamationg, u Tiew Tyrkhang bad ka Tiew Larun, ki long ka shap jong Me ?

Kine kim ju pynwandur ia ka khmat da ka jingkynsha ne pynjan ia la ki kjat sha ki jingjakhlia ne pyniwjli ia la ka long rynieng.

PYNBAN kat shaba nga phai nga shem ba Me don hangta, nga shaiong ban pyrkhat.

KA Phyllaw jong Me ka shlei da ki Syntiew bym lah ban ñiewtang.

KI laiphew rong ki pynshoh bieit ia ki riewshongblei, kiba don ha syndah jong Me.

KI jingsieng iwbih ki par sha duh bakut ka Bneng.

KI rong u Simpyllieng ki nang suit pynithiang shuh shuh ia ka Phyllaw jong Me.

— 29 —

KI nongshad ha lympung ki mastieh bad ki shad jem jai, ki pynnoh la ka met bad ka khlieh lyngngeh.

NA u Japung nga thaw ia i jingput Tangmuri.

BAD ki Singmastieh, ki Nakra bad ki Bom, ki king ban pynkyndeh ym tang ia ki nongshad.

KA Waitlam ka khalalek, katba u Symphiah u nangkaweh.

KI Bohkhaila phai kana phai kum ki sla um ba tuid, ka Spong khor kynshreng kum u Shyrtong.

KI Pieng tabah ba bun kyrwat ki patied, ka Ryngkap ka padoi.

U Thuia ruh kynshyeng u phuh.

— 30 —

KI Thei lymphuiñ ha la ki riam ba ityrsem. Shyngit ka sar khyndew, ban doh i'u phlang.

SLAJAT ki thap kumba kynoi ia ka Ramew.

KAMON kadiang ki khmat ki ia peit suh

U Khanapad, u Shanryndang bad ka Pansngiat, na khlieh ha kjat ki pynshoh bieit.

RYNSAN ba shong ki Duhalia, ñiun ñiun ka khih, ba shad shongshit ki Nongtem ki Nongput.

HYNREI u paid um ju patiaw, ban phai wat tang shikhyllipmat ruh, ban peit sha ki.

— 31 —

U Syiem u Kmie ha ka rynsan, u shong jamaen, la ka Khor ka Khriam bad ka Mahadei ruh ha syndah jong u.

SAWDONG jong ki pat, sa ki Lyngskor, ki Myntri ki Basan bad ki Kynrem ki Lyndan, ban i shongkhia ka kun Syiem.

SHIPAI u Swar kum ki nongsynran, la ka Wait ka Stieh, ki ieng pahara kamon kadiang.

LA leh ryntih ia kine baroh hadien ka kñia ainguh ia U Blei Trai Kynrad.

BAD ka bujai blang katna dei da ki Shnat Hima baroh Salonsar.

— 32 —

NGA phai sha Me ko Trai Kynrad, ba Me la ai ha ka Ri jong ngi ia kane ka tipbriew ka tipblei ba janai jaton kaba kat kane.

KANE ka long tang shimatnia eh na kaba Me la ai ha ngi.

BAD ka bym lah ñiewtang ka dang jylleí, shityllup ka Ri jong ngi.

KABA sdang naduh Rympei bad kut haduh ka Pyrthei.

— 33 —

NGA i ieit ban peit sha kine ki khunlung kiba kup ia ka jingriewblei bad da ka jinglui-lui.

HABA ki mari ha ki madan ia lehkai ne ia mastieh ha ki madan phlang.

KA kynting ia nga ba ngan pyrkhat ia ki Thapniang jong Me kiba Me kdup ia ki na ka khriat ka shit.

HABA ki mari pat sha ki jaka ba ma, jngai na ki Kmie ki Kpa, ia ki ruh kumjuh, Me da.

— 34 —

HATO kine kim long ka Dohnud jong Me hi ? shiphang ki ia phoi, tang shiphang pat ki la iadoh.

YM ju don ka buhnud, ym ju don ruh ka sahnud. Kim ju ia buh shur ne ingtyrkhong wat la ki iadom tyngeh.

KAT shaba ki leit, ki kup ia ka shap jong Me, kat haba ki don, ki pynpaw ia ka Rynieng jong Me.

HABA ki rwai ne ki shad, haba ki kmen ne haba ki iam, ka jinglui lui ka tyllep noh lin ban pynkmen ia nga.

NGA da thrang eh ban ioh ia kane ka juh ka jinglong, lada Me ju ai ha kiba la san kat nga.

— 35 —

HADUH katno, nga long u ba khlem ka jingshem phang.

BA nga pyrshang ban bah ha lade, ha la ki tyrpeng khlem ma Me.

KA jingbieit ka dang synshar ia nga, bad ka jingsngew sarong ka dang khum ia nga.

KATNO sien nga la pyrshang ban kynther ia ka jinglong barim, pynban ngam lah.

TIP sa katno ngan dang hap ha kane ka apot ?

NGA la dei ban nang la kham slem ban bret ti ha Me ia ki jing kit ba khia jong nga baroh.

LADA nga kwah da shisha ban pynsting iala ka jingkit.

KA jingtyrwa jong Me, ka la don lupa naduh myn dang long ka pyrthei.

HYNREI nga la iai kner la ki kti ban ktàh ia ka bym khuid man ka teng.

— 36 —

DA ka mynsiem ka ba lwet nga kyrpad ia Me, ba Men ym phai lyndet noh na nga. Ioh ka dohnud jong nga ka nang pait arshah.

HANGNE ruh nga iohi ia ki sla kjat jong Me, ba Me aid, ba u ba rit tam un ioh ban snon na ki jaiñkup ong Me.

HABA nga pyrshang ban wad ia ki d'en jat jong Me, ngam lah, namar ba Me la hiar shaduh ka jaka jong kiba rit tam.

HATO ka jingsarong kan dang synshar ia ka dohmud jong nga, hadien kane ka jingshem?

— 37 —

KA Jingsarong kam lah ban prong sha ki khyrdop kiba Me rung, katba kam pat bujli da ki jaiñ up ka Jingsngewrit.

HATO ka Dohnud jong nga ka lah ban shem ia kane ka lynti ne kup da kata ka jaiñkup?

BAN hiar shaduh kata ka kyrdan, ban ialong lok bad kiba khlem lok, ban kdup ia ki bym don ei ei ban phong ban kup ?

HATO nga dei ban da shah shitom bad shahjynit, ha shwa ba ngan leh ia kata ?

— 38 —

IEH ia kata ha nga hi ban puson. Ynda nga la shong jar jar bad jngi sha ki thwei pyrkhat, lehse ngan sa kham shemphang.

IA ka Nam ba bha yn lah ban khang wat da ki Mawsiang, namar ia kiba kum kita ka Ksangkti ka burom ki pyiar ban kdup ia ki.

BALEI ngan da hap ban khang ia ki jingkhang bad ki jingkhangït, ha pyrshah ki khmat jong nga ?

HATO ngam tip ba Me don hangno hangno kat haba nga don ?

NGA la dei pynban ban plied ia ki khmat, ba ngan iohi kham shynna ia Me.

ME don bad nga haba nga thiah, Me don bad nga haba nga khie, Me don ruh bad nga haba nga leit shala ka kam ka duk.

— 39 —

ME hikai ruh ia nga ba ngan kamai ia ka Hok, hakhmat ne ha lyndet ka khmat u Kynrad.

ME hikai ruh ba ngan trei minot, ba ki Thiar jong nga kin shlei man ka Aiom.

ME da kular ban ai ia u Slap, ia ka Sngi, ia ka Lyer bad ia ki Umjer ha ki Aiom kiba biang.

KI kyntien kiba hap na ka shyntur jong Me, kim ju bakla.

ME bsa ia ki lyngkha jong nga da ki jor tynrai, bad Me pynman ia u Symbai uba nga bet ne nga thung.

— 40 —

KUMBA Me bsa ia ki duid da u Slap bad ia ka Mariang da ki jingthung jingtep.

KUMTA ruh Me bsa ia nga, da ki jingdap kyrhai kiba shlei na ki sup bad ki Thiar jong Me.

ME hiar ha ki Lyngkha bad ki Bri ki Bsah, ba pynih ia u Soh u Kwai, ia u Kba u Khaw ba ngan ioh ot da ka jingkmen.

KYNDIANG ruh Me iohi haba nga prat nga puh, ne haba nga lur nga shoi.

KHNANG ba men phah ia u Slap, ia ka Sngi bad ka Lyer khlem tyngkai.

HATO ka Syep ba ngi jaw kam shym siew ia ka nong ha ka ïa kaba biang ?

SHAH ba ngan long kum u Symbai ba btep ha a khyndew, ba ngan mih pat nangta kum u jingthung ba Thymmai.

— 41 —

KATBA nga nang kyrtiang dien sha ki sngi ba la lei , nga iohi ia ka jingbud dien jong Me.

WAT ha pyrshah ki jingleh palat jong nga, pynban Mem shym la tait ia nga.

NGAM lah ban shemphang ia kane naba ka jylliew palat.

DA ki Thapniang jong ka Jingieit ruh, Me kdup ia nga.

KAEI ka dur jong pha ko Jingieit ba ka Dohnud jong nga kan palei haba nga tang sha peit sha pha ?

HATO la pynshlei ia nga bad ia ka ïng jong nga da ka Jingieit ?

HATO pha lah ban pyniap noh wat ia ka jingshun ?

— 42 —

KATNO sien nga ju pynshitom ia lade ban wad ia ka Jingsuk.

HYNREI ngam tip, ba ngan ioh ia ka lyngba ka jingtrei shitom.

YM JU ia peiñ ia ka lynti ka Jingsuk da kaba suk

NAMAR ba ka Jingsuk ka ju rieh ha ki syrngiew ka jingeh.

ME AI ha nga ia ka mon ba laitluid, bad nga iaid ruh ha ka, pynban ngam suk, balei ?

KATNO tylli ki ing kiba ki khiewphiang kila shlei da ki Ummat, haba ki khun ki tangon da ki jingtam sneng ?

ME SHAT lehnohei ia ki Symboh Puramit, ha ki dohnud 'la wang.

KUMBA pyndap shitom ia ka Um ba Shngiam ha ki khiew pei.

— 43 —

NGA DANG dei ban iaid ia ki lynti ba jlan, ba ngan shemphang ia kaba Me thmu na ka bynta jong nga

NGA dei ban pyntyllum kham stet ia ki shalyntem ka jingshemphang ba ngan poi sha ka Thong.

NGA dei ruh ban prong lyngba ki Lawbah Lawsan, da kaba ieh noh shadien jong nga ia ka Pyrthei kaba la byrsieh da ka thok ka shukor suda.

YM shym la thaw ia u briew tang ba un long uba bha. hynrei ba un kmen bad sngewbha lyngba ki jingialeh.

LA ju sei ia ki riew shisha na ki shlem ka jingtynjuh, kumba phrang ia ka ksiar ha ka ding.

— 44 —

HATO ki lynti jong Me kim long kiba Khuid bad ki Kali jong Me ki ba la pyndait da ki Shalyntem Khlur ?

HYNREI ki jong nga, ki dang long kiba jlan, ban poi sha ki Phyllaw ba ithiang jong Me.

LA KUM u nongiaid wir, uba ki jingrwai ba syiang jong nga kim shym ioh jaka ha ka Khet jong Me.

NGA DA rung man ki tyngkong, ban kylli ban pyrthew hangno Me don ?

NGA DA pynshang ruh la ki khmat sha kadiang sha kamon, ban tip nangno Me iaid, ba nga ruh ngan bud beit nangta.

— 45 —

KI UMJER kiba nga bud dien, ki rngat noh ha shiteng lynti

LA NGA pyrshang pat ban pun da ki Ummat, wat kita ruh ki rngat noh khlem pat lap ia ka phang.

NANGTA nga kylli, "Hato ym don mo u ban ialam ia nga, ban poi sha ki Phyllaw jong Me ?"

KA JUBAB kaba mih nangta ka long, "Em."

— 46 —

KI JINGRWAI, kiba nga rwai kim lah ban pynpei ia ki Mawsiang Bneng.

KI UMMAT, kim lah ban siang ia ka lynti sha ka jaka ba Me shong.

"DAEI TE ngan pun ia kane ka Kharai, ne ngan khlad nangne khlem iohi ia ka Khmat jong Me."

KA JUBAB kaba nga ioh sngew pat ka long, "Pynjlih bha ia ki at ki them bad pynbeit bha ia ki khohruh khohram ka jingim jong me."

"NGA LA sumar biang biang ia kita baroh naduh ba nga la shemphang ia kaba dei bad ka bym dei, sa kaei kaba ngam pat leh ?"

NANGTA ka jubab kaba nga iohsngew ka long, "Da thew da woh bha, bad da pyrshang ban wad suki sulon shwa ba men babe."

U BA bet biang por un ioh kheit ruh biang por ia ki soh ka jingtrei jong u.

— 47 —

NGA LA pynlut bun tylli ki snem ban wad ia u Ksai uba nga dei ban iaid, hynrei lada nga dang dei ban bteng, hikai ia nga ba ngan iaid.

DA ka Dohnud nga puson ba ngan iaid ha ki lynti kiba beit, hynrei da ka ktien pat nga pynbakla ia ka.

U SYNTIEW um ju buhrieh ia ka jingitynnat jong u, hynrei u pynpaw kumba u long.

KI LYER ki rwai iaiaid, kida kit ruh ia ki jingsuhsieng kat shaba ki leit, ki ioh ruh ban doh ieit ia ki Ngab jong Me.

NGA PAT, la nga don ki khmat, ngam lah ban iohi ia Me, la nga don ki shkor pynban ngam lah ban ioh sngew ia ka Sur jong Me.

WAT iaid lait na i trep jong nga A Trai nga kyrpad.

— 48 —

ME paw ha nga, kum u Tiew Japang Spong jaiñkhor, Me pynpaw ia ka jinglong ba ishongkun.

BAN TAI ia u riew bymman kumba tai krai.

HYNREI Me ieit ia uba kum ma nga, wat haba ngam pat nang ban ieit ia Me.

ME da sumar kyrpang ruh ia nga, haba ngam nang wat ban sumar ia lade.

ME da pyndap pynbiang ia nga, haba ngam pat tip kumno ban bsa ia lade.

ME btin Me ialam ia nga, haba ngam shym nang ban pynbeit ia lade.

— 49 —

KI Snem ki mareh stet. Lada ngam nang ban burom ia Me, da kaba ri burom ia lade, shano ngan poi ?

LADA u Nongialam u iap namar ba um burom ia u paidbah, lah ban klet shipor.

LADA ka Ri ka troiñ namar ba ka shah phasi iala ka jinglaitluid, ia ki Nongialam jong ka, yn klet syndon.

BAD lada ka jait bynriew ka iap ha ki Syrngiew ka jingshah tyllep, ia ki Nongialam ne Nong Synshar yn klet jynduh na Sla Pyrthei.

NGI dei ban kynmaw ba u Paidbah u kham khlaiñ ban ia ki Nongsynshar ha ki khep baroh.

-50-

NGA theh Ummat lehnohei, haba ym don ba sngewsynei.

KUMTA nga bsiat la i Duitara bad kynud ki Sur myllung, ban 'athuh ha Me iala ka jingshem.

KA Dohnud jong nga ka pait ioh nga shah kyntait sa ha Me, hynrei ngam duh jingkyrmen.

KI Sur kiba nga kyndoh, nga ngeit kin ioh jaka ha ki Phyllaw jong Me.

KI Dwar jong Me kin plie rynghang, kum u Syntiew uba phuh na u Shylluit.

— 51 —

KI jingangnud bad ki jingkyang jong nga, Kim pat ioh jaka ban bsut shapoh ka Khyrdop jong Me.

TAT lano Men phah khubor sha nga, ba ngan ioh pynthylli noh ia ki Ktang kiba rim.

BAD pynpra ia ki Thiar kiba rim baroh, ba ngan ioh pyndap da kiba Thymmai naduh mynta.

MAN ka khyllipmat ka Sur jong Me ka sawa, bad ki Dienjat jong Me ki paw ha pyrshah ki khmat jong nga.

— 52 —

KI jingshai ki thaba naduh na sahit ban btin lynti ia nga haba u Bnai um ai jingshai.

KA Met ka triem, ka Mynsiem ka pisa bad ka jingmut ka jngut, mynba nga jam la ki kjat sha ki Phyllaw jong Me.

HYNREI nga sngew phuhmut phuhmat, haba nga iohi ia ka lynti bala siang da u Shylliah Rong Tiew Diengrai bad ia ka Khyrdop kaba plie rynghang.

NANGTA ki nongap kila ialam ia nga sha ka Phyllaw ki Tiew ba bun rong.

— 53 —

SHIPOR katba nga dang iaksaid ban wad ia ka Khmat jong Me, na ki Rngai ka Jingphohsniew. Me buhrich la ka Khmat na nga.

HYNREI ynda nga pyrshang ban wad ia Me, da la ka jingshemphang baroh, Me sa paw kumba Me long, ha pyrshah ki khmat jong nga.

IA ki jingsngewtmang bad ki jingtlot jong nga baroh, Me bah hala ki Tyrpeng khlem ma nga shuh.

MYNTA nga lah ban kyntiew la ki jingnguh na ine i Duwan dewsaw jong nga.

MYNTA ngam pyrta shuh ia ka jing suk tang na ka rymmiang shyntur, bad ka jingpynrem ka jingia-tiplem.

LADA nga kwah ban pyrta shisha, ai ngan pyrta mynta, lada ym mynta, la shai te khlem pep.

BAD to pdiang sngewbha ia ki.

— 54 —

KUMBA Mem ju tyngkai ruh ban pynhiar ia ki jingbha jong Me, ne pynlyngkot ia ki Ksang Kti ban kner ia kiba jynjar.

ME dang kner ruh ban pdiang ia ki jingnguh jong nga, wat la ki long kiba rit tam.

NANGNE ruh ngan pynher ia ki Sur ba thymmai, kiba nga la tyngkai khnang na ka bynta jong Me.

KA Bneng jong ki bneng ba Me shong, kan par da kine ki Sur rwai, haduh ba kan da pynkhynñiuh ia ki Khyrdop ka Mynkoi u Jom.

— 55 —

ME pyntngen ia uba la lympat lwit ia la ka jingbitar, ha ki mawkynroh.

ME sakhi ia nga na la ka Khet, ki jingtngit kiba nga kit rynjain ki hap hi na ka ingdong.

MEM shym buhrieh ia ka Jingshemphang na nga, namar ba Me kwah ban kyntiew ia nga sha ka jingkyrmen.

ME pynhiar ia ki syrwet ka synjat, ba ngan ioh tyllep noh ia ka lait ka let baroh.

ME law ia ki syrwiah na ki kjat jong nga, ba ngan ioh ban btin pat ia la ki jingjam sha ki Phyllaw jong Me

ME shop noh ia ka jingkyrduh na i trep jong nga, haba Me iohi ba nga ia ksaid ban lait na ka.

— 56 —

JEM jai ruh ki Batemon ki wan ban beh tympang bad doh ieit ia ka Mariang bathiang.

KI khasaw, ki sher syngkai, ki jngi laitluid baroh Saw samoi.

KI them, ki lhuh, ki shlei da ka jingkmen, ban pyn dap ia ki jaka ba tmang da ki Sur ba thiang.

LADA katne ki jingthaw ki kmen ban iaroh ia Me, ngan jin da kham kmen ban kyntiew la ki Jingiaroh sha Me.

NE ngan ap haduh ba Men da khot ia nga, na kane ka jaka ba nga don ?

— 57 —

HATO ki Sur kiba nga tem bad ki jingrwai ba nga rwai, ki kham sngewthiang ban ia kiba don hangto bad Me ?

TANG ki briew kiba kumno ki ioh ban sngap ia kita ki Sur kiba tem ha syndah ka Khet jong Me ?

HATO nga lah ma ban ia ioh bynta lem, ban rwai bad ki Nongrwai jong Me ?

SHAH ia nga, ban ioh sngap lem ia ki Sur bathiang ki Nongrwai jong Me.

— 58 —

KA jingieit ka shlei na ka Khet jong Me, bad mynta nga dangap la ngan ia ioh bynta lem ne em.

NGA da thrang ban aiti ha ki Thapniang ka Jingieit jong Me, lada Me pdiang sngewbha.

KI lok jong nga ki lah ban beiñ ban khoh, lada ki tip ba Me pdiang ia nga, ha ki Thapniang jong Me.

NABA kim tip, nga iadei kumno bad Me ha kane ka kynti.

KI jingmane Blei ki long bad ynda wai ki iapra sha la ïng. Hynrei marwei nga dang ap ban iathuh ia la ka jingshem ha Me.

NGA dem iai ap ban tip la Me dang pdiang ne em, ba ngan ioh ban shad kum u Klew haba u iohi ia ka Mei-Ngi.

— 59 —

KA Sngi ka doh ia ki kliar ki Lum Makashang, bad nangta ka peit ia ka jingih ka Mariang ba Sotti.

KA Jingshisha ka pyrshang ban ioh jaka ha man la u tnum u tyndai, kumta ruh kum ki Kjat Sngi ba jem ka prong na ki Pongshai.

KI dieng ba kah syrngiew ia kiba iaid ha ka Sngi kaba shit, ki ai jingtngen.

U Lyoh barben, u tap ia ka Sahit Bneng, ban wan rah la u Slap ban synreit ia ka Mariang.

KA jingkhraw, ka jingilynnat bad ka jingjanai kiba hiar na ka Khet Jong Me, ka siew ia ka dor, kum kaba ngi da ioh ban mad ia ki.

KA Jingieit ka synshar ia ka Pyrthei kum ki Kjat Sngi, kiba wan doh ieit ia u laiphew jingthaw uba krih na ka.

— 60 —

KUMBA ka step ka kiew ban long ka mynsngi, bad ka mynsngi ka kiew ban long ka mied.

NGA ruh nga iaksaid ban lait na kane ka syrngiew ki jingkynoi.

HAPDENG ka jingsynïa jong ka mied, nga dem iaiwad ia ka Khmat jong Me, namar ba tang ha Me nga buh ia la ka jingshaniah.

KI Tusbir ka Shap Blei ki paw, ia nga hangne ka pynkynmaw.

HATO nga long u Khraw pyrkhat, ba nga shemphang lut ia ki jingmut jong Me ?

KUMBA u dkhi sha khlaw u her Khaprip, Nga ruh nga dang iai bud ia u ksai, u ban ialam ia nga sha ki Phyllaw jong Me.

NGA kwah ban iohi shynna ia ka Khmat jong Me, ia shwa ba ngan khaprip shipor.

NE sa katno ngan ther bor ngan ther buit, lada nga lei ban ioh ia kaba nga kwah ?

LANO Men wan pasiaw ha ki shkor jong nga, ba Me la plie rynghang ia ka Dwar jong Me.

HATO la thaw ia ngi tang ban jot noh ? ne ban im bad ban pyndon kam hok iala ka sap kaba ngi ioh na Me ?

HATO lyngba ki Lyer Batemon, Men phah khubor ? ba ngan ioh pynkhreh ia ki Kali bad ai umphniang ia ki shalyntem.

BALEI ba Me pynap sah ia nga, ha trai kane ka Lhuh ba ishyrkhei ?

HATO ba ngan pynkhuid shwa iala ki Jaiñ ba nga phong nga kup, ne ia ka Dohnud ?

— 62 —

LANO ka Khmat jong Me kan paw ha nga, ne ngan thlieh ia la ka Dohnud ba tngit jong nga ba Men pynkhuid ?

KA mied ka synïa ñgaiñ, hynrei Mem shym pat wan. Nga hap ban thiah rot ioh Me wan kyndit.

KA step nangta ka wan ryngkat bad ki Thapniang ka Sngi, ban sar noh ia ka jingdum, kaba pynkhuslai ia nga.

RYNGKAT ruh bad ka, ka wan kit ia ki Sur bathiang u Sim Daior ban pynshlei ia ki Lawbah da ka jingkmen.

KI Wah rupa, ba kah syrngiew k' Dieng Sohum, ki rwai ia iaid. "Hangne da pleng," nangta nga ong, "Me wan ban paw ha nga."

— 63 —

HA ka Aiom u Tiew Lyngksiar nga pynshlei ia la i trep da ki jingsuhsieng iwbih, ioh kumno re kumno Me wan ban rung.

LA ngam don shibun ki jingbuh jingsat, ne ki jaka shong ba dondor.

HYNREI mynsiem ka kmen haba ki Kjat Sngi ki sdang jyrtieng ban ksam ia ki Syrdeng ka trep jong nga.

NGA da kyrmen ba ym slem shuh ba Men iaid lynti nangta.

KA Phalor nyngkong nga plie, nangta ka Dwar, ba ioh Me kum iaid lait.

EI EI wat la ngam don ban ai, ka biang hi tang shikyntien u kwai.

— 64 —

KATBA nga dang phai sha ki pyntha phlang kiba dem katba ka jaiñkup jong Me ka sar ia ki, nga kyndeh ka mynsiem.

KI Tiewphlang pat ki shad ha ki ranab lum ban pdiang sngewbha bad ban ia khublei ia Me, ka mynsiem jong nga ka pluh.

KI Simlyntaid tyngwiar tyngwiar ki shad na khlieh jong Me, katba Me nang iaid.

KI Sim Syiem pat na khmat na khmat, ki lam ia ka Lynti, kum ki Nongsynran jong Me.

BAD kat shaba Me iaid ki jingthaw baroh ki khreh, ban paiñ basa ia Me.

KI da kwah ruh ba Men da leit jngoh ia ki Phyllaw bad ia ki Kper Syntiew jong ki, namar ba ki la pynitynnat khnang.

—65—

HATO ki jingrwai na sha shiliang ki duriaw ki pynkyndeh ne em ia nga ?

KUMNO ruh ngan king iala ka lieng shatai sha shiliang ba ngan iohsngew ia kita ki Sur bathiang ?

LADA khlem ma Me, shano ngan jngi, kumno ngan her ?

KINE ki raieh, kine ki jingkhie dew bad kine ki jingat phyllung, kumno ngan tur sha khmat?

KHLEM ma Me ka pyrthei ba thiang ha khmat jong nga, kan kylla long kaba suda.

SHISHA kan long kaba lymbiang, kaba khongdong kaba kynriang, ba snong ka ri Dymmiew.

—66—

KO Jingpyrkhat, sha jngai nangne mo pha kyrkieh, ban wad ia ka Khmat jong Me ?

HAPDENG katne ka phuh ka phieng, balei sha ki pyrthei bym tip nga I lang ban wad ia Me ?

HATO ym don da kiwei pat, kiba itynnat ia nga ban kdup ? Em ym don nalor jong Me.

A Me Uba nga thrang, hangno Me buhrieh ia lade ?

HATO Me khang khyrdep ia ka step bad ia ka mied, ba kan paw ha ka Ri baieit jong nga ?

NGA sngew shong hok ban iam pangnud, lada ka long ba ki Ummat jong nga kin long ki Mawpun sha ki Phalor jong Me.

KIEI ruh ki Mohor Ksiar, kiba ka Ri baieit jong nga kan iapeiñ, ban ioh ia ki jingkyrkhu ba kyrpang jong Me ?

ÑE ka Ri jong nga, kan kie sha ki Thwei ka Jingklet, lada ka iakie lang ѡad ki Nongsynshar ne ki Nongialam kiba duna ka Jingshemphang.

NA kine ki Dymmiew ba iong, nga tieng ba ioh ia Pha yn rong noh.

HYNREI ki Kyrwoh Ksiar kiba Me la phah, kin long ka Shap ka ban nym lah klet shuh.

BUROM jong Pha ko Ri, kan sah nylla, kumba naduh ka por u Ñi u Kong. Da ki Thapniang ka Lieng jathang, shah ngan jngi sha ki Sawlyer jong ka Mariang.

HA ki syrngiew ka Symparat, marwei nga jngi sha Thwei ki Jingpyrkhat ?

KO Ri baieit, haba nga pyrshang ban pyrkhat, ia U Ta Uba la ieit ia Pha, nga lung ka mynsiem.

KINE ki pyntha ba seisoh, ka Ri War bad Ri Bhoi ne ka Mihngi bad ka Sepngi, kim long na ki Ksangkti jong Me ?

SHAH ngan rwai da ki Sur ba thymmai, shaphang kane kaba Me pynpaw, ryngkat ryngkat bad ki ksai ka Duitara.

— 69 —

DA ki Kulaibneng u wan ban jngoh ia nga, haba nga dang shah kynoi ha ka synïa.

DA ki shalyntem kiba palat ia ka Lailieh, Me pynmareh ia ki lynti shnong.

U Kyrsiew ba ngan synran ia ka jingiaid lynti jong U, sha ki Ri ka Pyrthei.

KI dongmusa ki la shlei lupa da ka umphniang, katba nga dang ap ia ki Kali jong U.

— 70 —

NA ki Kyndubbneng kynsan nga iohi ia ki Kulai kiba mareh sha pyrshah jong nga bad da ka dongmusa, nga ai dak ba kin sangeh.

NANGTA U kyntiew ia nga, halor ka Kali, bad kit noh thiaw sha ki lynter bad ki pyngkiang jong ka Pyrthei tang shikhyllipmat.

KI syrwet jong U, ki paw ruh ha man ki lynti ba nga iaid, ba ngan dup kynmaw hangno ba ngan iashem ?

— 71 —

BALEI ko mied pha tmang katne katne, ba haba nga sngap ngam ioh sngew ei ei ruh ?

ME pahara ia ka mied da ka jingpalei, Me khang khyrdep ia ka Dwar ha pyrshah ki khmat ki nongpynwit.

ME la pynshemphang ia nga, ba ngan nym hap arsien ha ka juh ka jingbakla.

LADA ka mied ka long bad ka step, kumno yn kheiñ ia ki sngi jong ki ?

KA Sngi la ka Sngi, u Bnai la u Bnai, kumta ruh ki ia long.

KUMBA ki wah bad ki lum, ki don ha la ki jaka jaka.

NGAM dei te ban peit sah mynmied bad ban thiah sah mynstep. Namar Mem shym pat pynkylla ia ka jingkylliang jong ki.

ME syrpai man ka mied bad khyllie man ka step, ba ngan pyndep la ka bhah.

— 73 —

A Jingshai, pha shat naduh jngai ban pun lynti ia nga.

PHA tbeh hapdeng ka Synïa, bad pham ju pynlip ia ka Dongmusa.

KA Dohnud ka sngewjahthait ban iohi, ba pham shym pynlyngkot ia ki kti jong pha.

KA jingdum hi kam lah ban wan tied ia ka Jingkhang jong pha.

KI tyrsim ka Sangia, kim lah ban wan kbia ia ki khmat jong pha, ko Jingshai.

KO jingdum, balei pha pynrot ia ki khmat ka Jingshai ?

PHA lute ia ka khmat ba jynsur jong ka, da ki tyrsim ka jingdum.

PHA prong ia ki Syrdeng jong Ka, da ki syrngiew u Lyoh ka Ñiamra, haduh ba Kan da sat syllang sa ki Khmat.

PHA hap ban phet iamrem sha Ñiamra hadien ba pha la sngewthuh ia ka jingbakla.

— 74 —

KI khyllipmat, kim ju pynsyrwa ia ka por, namar ki tip ba Me buh jingkheiñ biang pa biang.

LA ki noh arsut ne ki kiew artet ki tip ban kheiñ ia ki kynta kiba ki la iaid lait.

KA Sngi, u Bnai bad ki Khlur ki iaid lyngba ki khyllipmat shwa ba kin pyndep ia la ki jingleit.

ME buh ia ki, ba ngan ioh ban kheiñ katno nga la pynmyntoi, bad katno pat nga la pynbijai ei ?

— 75 —

HATO, nga ju pyrkhat ba yn buh ia u diengpruh ha man ka khyllipmat ba nga iaid lait ?

KA khyllipmat ka pynkha ia ki kynta, ki sngi, ki taiew, ki bnai bad ki snem.

KAM kut bad kam don jingkut, katba ka step kam pat kylla sha ka mied, ne ka hynnin sha ka mynta.

KI kamra jong nga mynta ki shlei da u Lyoh ka jingartatien.

KA thung pynskhem ia ki Mawkhrum, bad ka wad thynriew hangno kan pynjaka ?

— 76 —

KA kbia ia nga man ka sngi, ka da khura ruh ia ki Dieng khang ka ïng jong nga.

HYNREI ki speh jong Me, ki phnieng la ki dieng ryntieh ban pynher krad ia ki buit jong ka.

KA jingartatien ka dum buit ngaiñ, bad kam don jaka ban bsuh ia la ka khlieh khlem ka hukum jong Me.

LA pyntriem ia ka, da ka Maiñ ba ishongkun jong Me, haduh ba ka hap ban phai khongdong shala ka jong ka skem.

— 77 –

DAEI Me khang tala ia ka jingmutlop, ba kam dei ban shang tyngkong ?

NAMAR kane ka dei shisha ka Nongshun jong ka jingjai jai.

KA jingmutlop kam long ka paralok jongno jongno, namar ka kynshew ha la ki thiar da ki jingkynsha suda.

KA nong kaba ka dei ban ioh, ka long ka ba khlem ka dor.

LA ka thied da ka dor kaba rem, pynban ym do., ba kwah thied pat, wat la kam shyin pynshongdor.

— 78 —

ME long ka Kynroh ba skhem jong nga, ba ki kjat u Bymman kim lah ban prong ia ka.

SHIPOR nga noh mynsiem, haba nga pynjngai na Me, bad haba Me khlup iala ka Khmat da ka Ryndia tlem.

ME shong ha ka Dulan, bad ka Phyllaw jong Me ka shlei da ki Syntiew ba ithiang. Ki Umpohliew ki bthei bad ki Duid ki shlei.

A, ba ngan da long tang u Nongsumar Syntiew ha ka Phyllaw jong Me, ka mynsiem jong nga ka la kun.

KUMBA u Nongkhaï u ñiewkor ia ki Mawlynnai bad ia ka Ksiar, nga ruh nga da ñiewkor eh ia ka Phyllaw jong Me.

SHAH te ia nga ba ngan ioh bsut hangta, khlem da thew ia ka jingbymbit jong nga.

— 79 —

NGA iaid ia ka mied kaba dum, bad prong ia u Ŀyoh uba iong khlem ka ladai lathai.

HYNREI ha syndah jong nga, nga iohi ia u wei pat u lok uba Thymmai, uba synran ia nga ha duh ba ngan da poi ha ka Nongbah.

ARTAT artat lynti u kren ha nga "Kane ka dei ka pdeng jylli jong ka Pyrthei kaba ngi dei ban iaid lyngba.

LADA ngim sngew synei ia kiba kyrduh, ngi duna shibun ka jingiatiplem.

DON jingmyntoi aiu ban leh isynei ia uba shlei ki thiar ?.

HABA ngi iaid, haba ngi trei ne haba ngi shong, ngim ju poi kylli, sa katno ngin iaid, sa katno ngin trei ne lano ngin shongthait, na kane ka Jingim ?

— 80 —

KA Jingim ka shad kynting, ka shongsumor, ñamar tang kum ka shynrong pylleng ka long.

KA pyrthei ki mangkarong ka pynap ki Shangkhawiah. Katno sien ngi la dok ia la ka Jingim ?

BUNSIEN ngi rieh tngen ha ki syrngiew ka jingsngew shngaiñ, khlem wad ia ki Thapniang ka Jingshisha.

TBNG teng ngi tih liewlep iala ka Jingim, bad thep ia lade ha ki liewkharai.

— 81 —

KA dur jong ka Jingthala ka shat kum ki Kjat sngi ba ithiang, katba ia ka khmat ba shisha pat ka buhrieh shadien jong ka.

NGI iapbieit khlem da pyrkhat shano kan thep ia ngi.

KA jingduk, ka long ka daw ka jingturiap, namar ba kam ju da thew pynshongnia.

HA ka jingshisha, kam dei ban baji, khlem da pynjaka bha.

NGI Syrdep ia ka pla haba ngim don eiei ban thep' bad ngi ieh pat khlem syrdep haba ngi dei ban thep shibun ki mar ba kordor.

— 82 —

KO Kynrad, Me shop khongpong ia u riewlili, ba un wad ia ka lynti.

ARPHEW SAW tylli ki kynta ruh, um lah ban pyndonkam, u bun tang ka shong kli kti.

BALEI um peit nuksa na u Dkhiew u bym dap tang arphewsaw kynta ha ka shisngi.

U Sdang na kaba ei ei ruh em, pynban u kut ha ka pahuh hai.

U ñiew biang biang iala ki sngi, ba un ioh ban kynshew dapthiar, na ka bynta ka Tlang.

— 83 —

HABA Me kren pat ha u riewlili, um kynriang wat, tang ka jingmut ruh.

U Kheit pynban na kaba um shym ia thung le m bad u lute ruh na kaba um shym iakynshew lang. U ban shoh ka ngoh.

MANO ba shet ba phon ia u, hato ym dei ka jingjaipdeh ?

U la dei ban thung tasam shwa ba un phasi ia lade ha ka.

— 84 —

KA jingsngewmeng ka teh kynjri ia ka mon ba laitluid jong nga.

KAM ai lad ba ngan pynpaw ia ka jingsngewrit. Ka thep pynban sha along khlem jingrieid.

WAT la nga ther la ka bor, ban iaksaid ban lait na ki tyrsim jong ka.

ME don ki Thapniang, to wan shaw ia nga nangne, ngam mon te ban dang sah ha ki kynjri jong ka.

HANGNE nga duh iala ka Hok bad ka Spah, kaba nga la kynshew la bun bun snem.

— 85 —

KI jingthiah jong ka, ki thar bad kim ai khap wat tang shikhyllipmat ruh.

NGA khie na kaba khlem iohthiah kum u Wang shohsngi, nga nang mut ba nga la poi shabar kata ka jylli.

PYNBAN ki kynjri ki dang khum ia nga, nga hap ban trei haka Sngi kaba shit kyrang, bad ki jingkynthah ki tyrdiap ki pynsyllang ia nga.

ME peit sha nga da ka Khmat ba phuhsamrkhie, bad pynñiad ia ka syep kaba tuid ia ki ngab da ka taw-lia kabà sngem.

MEM shym kylli pat, la nga kwah ne em ban lait noh na kita ki kynjri ka jingsngewmeng.

ME phai pynban sha la ka lynti, mynsiem ka pait pdang phrak.

— 86 —

IMAT ym don shuh ba ñiew snep ia ka jingim jong nga.

YM don shuh imat, kiba ieit bad burom ia nga ha kane ka Pyrthei sngi, hato kan kut hangta ?

HATO ba nga syam haba don ba kren ia nga, bad pariah khlem akor pat ia kiba ngam da ithuh bha.

ME long U Tyllong ka Jingieit, sa tang na Me nga dang iai ap, u ban ieit pat ia nga.

KAT shaba nga pynphai la ki khmat, ka pyrthei ka khaprip ia nga. Hynrei tang ma Me uba dang phah ia une u Kyrwoh ka Jingieit.

— 87 —

HATO Men dang iai phai ktien sha nga, lada nga dwai nga phirat ne Me sngewbha ba ka Dohnud jong nga kan pait khlem ki Umjer ka Jingieit jong Me ?

HA KHMAT ka Duwan jong Me mynta nga wan rah ki jingainguh.

KI lok jong' nga ki ily.ngngoh ba nga da rwai. katba nga dang bet ia u kpu u rynsi.

NGA da iai bteng ban rwai haduh shiteng synia. Ynda nga phai sha ki lok nga shem ba kim ia don shuh.

NGA wan phai nangta u Briew uba Thymmai bad uba kham Shemphang.

-- 88 -

LADA Me pynsah wat tang shimatnia na ka Jingieit ba Me la ieit mynshwa ka la biang ba ngan ieit kylliang ia Me.

LADA tang shisien ngan ioh peit biang ia ka Khmat jong Me, ka biang ba ngan kynmaw junom.

LADA shikyntien nga iohsngew ia ka Sur ba thiang jong Me, ka biang ba ngan bud ia ki man la ka sngi.

LADA shi khyllipmat ngan ioh ban shong ha syndah jong Me, ka biang ban kynther lut ia la ki jingtngit jong nga baroh.

— 89 —

NGA ngeit ba tang shisien ksoh ia ka Kti jong Me, ka biang ban pynkoit ia ki jingpang mynsiem jong nga.

TANG shisynbam lada nga ioh ia bam na ka pliang jong Me, ka biang ba ngan pynhun ia la ka Dohnud shi jingim.

TANG shisymboh i Jingieit jong Me in hap ha ka long rynieng jong nga, ka biang ba ngan pynshlei iala ki lwa ka Jingieit sha ki para briew.

TANG shisynwan jngoh jong Me ia i trep jong nga, ka biang ban pynsah ia ka syrwet pateng la pateng.

HABA ka pyrthei ka iap iohthiah ha ki jingkynoi ki Kjat Sngi ba lung, ka duh noh ia ka nong sngi.

HABA ka jingmut jingpyrkhat ka suhthied jyndong eh, kam ioh ban kjit ia ki jor tynrai ka Meiramew.

DA kita ruh ki khmat ka iohi ia ki ñiutmaw kum ki syntiew bad ia ki syntiew pat kum ki ñiutmaw.

HABA ka Ri ka pharia ia lade da ki jingsngew iapher, ka duh noh ia la ka jinglong tynrai.

HABA ka Pyrthei ka pynpra ia lade da ka jingiapeit matdong bad ia kynad, ka duh noh ia ka jingsuk kaba mut ban bsiah lyngba ka phalor jong ka.

KAM Kham iohi ruh ia ka jingkhraw kaba don ha kiwei, namar ba ka peit da ki khmat kiba sngewkhraw shaphang ialade.

— 91 —

HABA u thylliej u thaw thynriew ia ka jingiakajia, ka pynlong ka thma ktien ka bym lah shuh ban tem da ei da ei.

HABA u Dohnud u ai jaka ia ka bampong ban thaw kamra, khlem pep kan biah phongrai ia kiwei da kajuh ka bih.

HABA i Umpohliew i ai lynti ia ki nala ban wan tabah halor jong i, i duh noh wat ia ka jingsngur nalor ka kyrteng bathiang.

HABA u Syntiew u shah ba ki kti u briew kin ktah ia u, u jlop noh khlem por bad u duh noh la ka dor.

HABA ka Samla ka plie ia ki Khyrdop ka jing ka ngar, ka duh noh ia ka jingsotti.

KA Jinglaitluid jong ka mon, ka mynsiem bad ka jingmut jingpyrkhat, ka kup ia ka Burom ha ka long rynieng kaba i maiñ.

— 92 —

NGA pyndem hakhmat jong Me ko Kynrad, ba men pynkhuid ia ka Dohnud jong nga, da ka ding kaba na ka Duwan ka dupat jong Me.

SHAH ia nga ba ngan don ha syndah jong Me, ba ki Tyrsim ka Jingkwah brai kin nymioh ban kbïa shuh ia nga.

SHAH ia nga ba ngan iaid bad Me, ba ki Liewlep bad ki Shangkhawiah kiba pynap shrip ia ki kjat jong nga, kin nym lah ban pynngat.

— 93 —

AI ha nga ia ka Jingshemphang, ba ngan btin ia la ki kjat, lyngba ki lynti khim.

AI ha nga ia ka Jingshlur, ba ngan ioh ia ka Mynsiem ba Shynrang, ban ialeh pyrshah ia ka bymshisha.

AI ha nga ia ka Jingsngewrit, ba ngan pynpaw ha ki lok jong nga, kiba kup barabor da ka jingsngewsarong.

AI ha nga ia ka Mynsiem ba Sngewlem, ba ngan pynpaw sha ki bym pat ioh mad ia ka.

AI ha nga ia ka Jingkhlaiñ, ba nga lah ban pyndem ia ki nongshun ha ki slajat jong nga.

— 94 —

HATO don kano kano ka bymlah ban long bad Me U Nongpynlong?

HABA na trai ka Liewlong nga kyang, ia nga Me shah shkor biang biang.

ME la ai ha nga ka bor, ba ngan klan ia ki Tyrthupbah, kiba kyrthup katba nga dang iaid.

PYNBAN nga iai pyndap shitom ia u khiewum uba pei, kumba pyn tian jubor ia ka jingbam ia u tyngshop.

— 95 —

HATO ka Jingshisha, ka Jingbha, ka Jingitynnat bad ka Jingsvk, kim long ki nongkynti hok jong nga ?

HYNREI, balei ngam ñiew kyntang ia ki ?

HATO ia ka Jingshisha lah ban shem tang ha ka Jingshemphang ?

HATO ka Jingbha, ka don tang ha ka niam, ym hawei pat ?

HATO ka Jingitynnat, ka mut tang na ka bynta ban pynibha, ia u Samla ne ka Samla ?

KA Mariang ka pynibha ia no ?

HABA ka Jingsuk pat ka long ia baroh bad ha baroh.

— 96 —

KA Snur Thapbawa ba sdien ha ki kynroh, ka phnieng la ki Shrip ia ki kynja khñiang baroh.

YM don ba mon ban ngat ha ka, ym don ba kwah ban hap ha ki Tyrsim jong ka.

NGAM mon te ban aiti ia lade ha ki jingsniew jong kane ka Pyrthei, ka bym lah pat ban ai kylliang ia nga ia ka Jingsngewbha.

KA jingleit jong nga kam pat kat, kumta, shah ia nga ba ngan pyndem iala ka mon ha Me, da ka jingaiti mon sngewbha.

— 97 —

KA Jingieit jong Me kam ju don pud. Haba ka ktien hok kam shong sbai shuh, ki Symboh pyrkhat bathiang ki wan ban bujli kylliang.

HABA ki dienjat barim kim shynna shuh, ki lynti thymmai ki wan ban shat pat ha nga.

NGA thrang ban iaidon ha syndah jong Me, shah ba ka Dohnud jong nga, kan iai pyrta khlem sangeh.

WAT shah ba ki jingkwah brai jong nga, kiba man ka sngi ne man ka mied, kin ioh jaka ban lute ia ka Dohnud jong nga.

KATBA ka mied ka dang ap iai shah ia ka jingwan phai ka step, nga ruh nga dang iai ap, tat lano Men khyllie pat ia nga nangne. Ia Me, bad tang ia Me ruh nga thrang.

KATBA ki Phyllung ki dang wad ia ki ryngkew, ban bynshet ia la ki jingkyrthep, nga ruh, nga dang iai kyndar ia ka jingkhang jong Me, Shah ngan rung ha shyngkub jong Me.

98 —

HABA ia Me A Trai, Dohnud ka Kynmaw, ba Me la tah pat ia ka Dohnud ba mong, nga kyrpad sa shisien ba Men synreit ia ki umjer jingkyrkhu na ka Khet jong Me.

HABA ki jingkyrkhu jong Me, ki jngai na nga, da ki Sur jingrwai ba thiang nga kyntiew sha ka Khet jong Me.

LADA ngi la pdiang ba Me long U Nongthaw jong ngi, da la ki Shympriah kti Men theh ia ka Jingieit na ki Thiar jong Me.

HYNREI Me iohi ne em ba ia ki Mawkhrum jong Me la nang khulwa man ka sngi ?

— 99 —

KAN myntoi aiu ia nga, lada nga ioh kyrhai ka Spah ka Nam bad ka Burom ba ngan leh kmen tang ia lade, ia ka ïng bad ia ka kur ka jait. Lada ka Ri bad ka Jaitbynriew ba nga ieit eh, ka don ha ki Tyrsim ka jinglong nongwei hala ka Ri.

NGA kham jied ban iehnoh sha dien jong nga, ia kane ka Pyrthei, tang kum u riewpaidbah uba khlem Burom.

BAN ia kaba nga ai Burom ia kane ka Dewmet, lada ngam shym lah ban law ia kine ki Saikhum kiba teh ia ki paradoh ki parasnam jong nga.

NGI dei ki nongphira ka jaitbynriew bad ha ngi ka shong ka matti bad ka iktiar ba shisha jong ka Ri.

HATO ka mynsiem jong nga ha Dwar U Blei kan suk, lada ka jingshla ki para ri ka wan sawa ha ka Dohnud jong nga ?

EM, da lei lei ruh em.

KUMNO ngan leh, da ei ngan kñia, ba nga lah ban pyllait ia ka Ri bad ka Jaitbynriew na kane ka Shrip ?

HATO nga la Shakri hok ia la ka Ri bad ka Jaitbynriew ?

— 100 —

Da la ki Kti i'u phlang Me pynkhih. Ia ka Dur ba bhabriew ruh Me shat ha ki Syntiew ki Skud.

KI Kulaibneng ki ialam sha ka lynti Bneng ba la siang da ki Tiew Lapongnai.

KA Dohnud b'la jreiñ da ka Umksang, ka wad ia ka lynti ka ban lam sha ka suk ka palei.

NGA tap la ka khmat ba nga sngewiap-op, ba ngam lah ban prong sha ka Dwar jong Me.

— 101 —

ME bet ia u Phlang bad ki Syntiew ki Skud ba kin pynshlei ia ka Mariang da ki jingithiang.

ME sei ia ki Dieng ki Siej ba kin pyndap ia ka Meiramew da ka jingtngen.

ME pynkha ia ki Khñiang ki Ksiah, ba kin kynting ia ki Sur ba thiang sha ka Khet jong Me.

ME thaw ia ki Sim ki Doh, ba kin shad kin kmen bad pynher ia ki jingiaroh ia ka Kyrteng jong Me.

ME thaw ia u Briew ba un sharai ia ka por lyngba ka kamai hok, da kaba shynraiñ ia Me.

ME sei ia ki Lum, Me pynshlei ia ki Wah, ba kin pynityrsem ia ka kun Blei jong Me.

Ym don u jingthaw uba bthei na ka Meiramew, uba mih na ka Kpoh, ne na ka Shynrong pylleng, ne na ka Sop, kiba lah ban shu sngap jar halor kane.

— 102 —

KATBA nga dang ap ia Me ha la i trep ba tmang, Me la wan jngoh ia nga ha ka dur u Lappraw.

MEM ju wan pynrot ia nga kum ka Umsaw kaba wan kyrthep da u lap shiliang.

ME phah ia ki khubor, na sha lyndet ka Pyrthei lyngba ki Kulaibneng. Ka Mynsiem ka kiew artet ban leit shaw ia ki.

NGA ioh sngew ia ki Kjat ba jem jong ki, kiba shoh ia ki Lyoh ba ki nangjan nangjan sha nga.

LYNGBA ki bin bin lyoh, nga iohi sa ia ki Lynti ba Me iaid.

HADUH ba ki Slajat jong Me kin da doh ia ki phlang, kiba kdew ia ka lynti sha i trep ba duk jong nga.

— 103 —.

KATNO ka lynter bad pyngkiang ki lynti, kiba kit ia ki Kjat jong Me shaduh shane ?

KI slajat jong Me la kim sawa, pynban ki long kiba shynna, Ym don ba lah ban kah syrngiew ia ki Lynti jong Me.

HA ki jingjarjar jong ka sngi bad ka Mied, Me piar iala ki Ksang Kti ban kdup ia nga. Ia kane ngan nym lah klet.

KA Dohnud jong nga ka kmen ka sngewbha haba nga ioh lad ban tba ia ka Ryndia Tlem kaba Me kup.

KI Jaiñphong jong Me, ki iwbih Tiewlapongnai haba ha syndah jong Me nga ioh lad bah shong shaniah.

— 104 —

KA Sngi da ki jatlung, ka saiñdur ia a Mariang, katba u Klew bad ki Sim ki Doh ki shad bad ki rwai sngewthiang.

U Ngap, u Lwai, u Dkhi u Kyieng na la sympa ki shang wad bam. Nga ruh na la i trep nga mih, shala ka kam ka duk.

KI Thapniang jong Me, ki kdup bad ki ker ki da na ki jingma, ba ioh jingsniew ka pynlyngkie.

Ka step kaba khlem ki Syrwet Umjer, ka long kum ka step kaba pynrot thiah ia uba la syrtap da ki kam.

Ngim lah ban pynsniew iano iano lada ngi la sharai biang por ia lade.

HABA ka Sngi ka la ha shiteng bneng, nga sdang sngewlwait, ba jur ka thait, pynban ha ki pyntha phlang ba tngen, Me siang ia u Shylliah, shata nga par ban dem, ban pynjah jrem.

YNDA ka sngi ka la sdangnoh, Me btin pat ia nga, sha la i trep ba nga ieit eh.

KI jingitynnat bad ki jingithiang ki long ka burom ia Me, ko Balah ko Baiai.

ME siang ia ki lynti da ka Salu Ksiar, Me pynpur ia ka Khet da ki Mawlynnai. Ki Phyllaw ki shlei da ki Tiewkyntang.

KA Sngi, u Bnai bad ki Khlur kim ju sep ne ngen ha ka Ri jong Me.

KI Sim Syiem ki phriang la ki thapniang ban jngi sha ki Kper Syntiew jong Me, ba kin pynshlei ia ka burom jong Me da ki jingrwai.

KA Khmat jong Me ka kmen bad Me pyndap ia kata ka khyllipmat da ka Jingieit kat sha ba Me phai.

KATBA ki Wahduid ki dang khriang, ban bsa ia ki Samla kiba shongjah tngen, ha ki syrngiew ki Dieng sohphienam.

— 106 —

ME la pynhap ia u jyrmie ha ka Nongbah kaba la pynijli ha khmat jong Me.

KA jingsniew halor ka jingsniew, ka kynton kum u bun, bad ka ba kut ka la jan ?

HATO ka jingkhihwin kata ka Nongbah ka lah ban pynphai pat ia u Dieng Sympat na ka ?

KAEI ka daw ba ka Kti jong Me, ka thew pyrshah haduh katne ?

NAMAR ka Jingleh bor bad ka Jingsarong kaba la kiew skong bha, kala pynbitar shla ia Me.

HYNREI da ka jingkylla bad ka jingiam kynduh jong kata ka Nongbah, Me la weng noh ia u Dieng sympat.

— 107 -

ME long U Blei ka Jingieit Uba jynsur mynsiem, Me phai da ka Khmat ba phuh samrkhie sha nga. Bad ka Waitlam jong Me ka la rung noh ha la ka sop.

NGAN pyrshang ban nym jynthut shuh, bad ban bret noh ia kane ka Jingsarong thala, kaba thap shylluit ha nga.

ME la pyn jngai ia ka Jingjot, bad pynhajan ia ka Jingmab. Hato nga lah ban dang ong ba Me la ieh noh ia nga ?

KI shalyntem kiba kit ia Me, sha ki lynter bad ki pyngkiang ka Pyrthei, ki pyn shynna ba ka Pyrthei kala jot. Pynban u Shabuk ka jingbitar jong Me, u kylla sha ka Jingsngew synei.

KI Thapniang jong Me ki rong noh ia nga nangne sha ki pongshai ka ïng jong Me, ba ngan dem pyrkhat ia la ka jingbym shemphang.

NANGNE ruh ngan kynshew ia ka jingshemphang, ka ban kdup ia nga ha ki Thapniang jong Me.

— 108 —

KA Sngi b'la noh, ka doh ieit ia ki them ki lhuh bad ia ki kliar lum kiba wiat rymmuiñ.

KA pdeng jylli ka jingim jong nga, kam ju shai kam ju dum, kat ban pynbaiong ia nga.

KI Thapbalong ki lah ban her jngai jngai, bad ban jngi ha ki Lyer Batesi.

KA Tiewlarun ka shad phuhmat ha ki juh ki Sur bathiang, kiba king ha ka lyer.

NANGNE ruh ki kit ia ka khubor sha ki nubon ba shong ki khun ba khraw. Nangta ka par shaduh ki Dew.

— 109 —

NA i Pukri ka por, ka jingsuk ruh nangta ka kha, bad ki jingrwai myllung ki kynting sha ki Sawlyer.

NANGTA pat ka par sha ki Syntiew ki Skud, ki Phlang ki Kynbat bad ka shad kum u Tiewsngi.

LYNGBA kane ka Jingsuk, ka sur noh ia ka khmat ba sngewsih, ba ka Sur ba kmen kan wan ban bujli noh kum ka jingiakylliang mied.

KI jing jawummat ki jaw ha ka dewpdang, tang kum i jingjaw ha ka pdot uba iaid ha ka sngi ba shit kyrang.

HYNREI Me da ñiew ia iwei pa iwei i jingjaw, bad buh jingkheiñ ha ka Bui jong Me.

— 110 —

KATBA ngan da ït ia ki lynti, Me la pynhiar ia ka Jingkieng Ksiar ha pyrshah ki khmat jong nga.

ME la beh ia ka jingbitar bad ka jingpynhiar kput sha ki pubon ka jingklet.

KA jingpyrshieh kaba mih na ki pongshai jong Me, ka sohtyngkoh ha ki khmat jong nga.

KA kynjat shai ka suitrong ia ka Step kaba tmang, tat haduh ba kan da khie thiah.

KUM u riewshlur nga wiat la ka ryntieh ban nguid ia u Nongshun, u ba thap ban pyntngit ia ki lynti jong nga.

NGA da pynpra bad pynjot syndon ia ki Ktem jong ki ha ban da lko pom.

NGA da sngewthikna bha ba Me, Me long sha ka liang jong nga.

— 111 —

KI khynnah haba ki pyrthuh ia kiba san, ki iaban ki iarah, ki iadie iathied, ki da iapeiñ ruh da ki lyngkhot 'liang sbai.

KI dara iala ki basa da ki byrni jot, da ki shylliah jot bad pynbeit ia la ki mar halor ki maw bad ki lyngknot.

DA ki sladieng slasiej, da ki phlang ki kynbat, ki pynlong ki jhur ki jhep.

DA ki mawria, ki pynlong maw kilo. Da ka shun bad u shyrmit ki pynlong sha kai.

DA ki shyiap lum ki shyiap wah ki pynmut dur kum u khaw u kba ne ka mluh ka shini.

KHALA KHALA nangta ki phet, sha lympung ialehkai, khlem da buh bot la ki basa ne ki mar ki mata

KUMNE ki sdang kumne ki kut khlem ka hynnin, khlem ka lashai.

KIM tip kaei ka Spah, lane ka Jaiñ ka Nep. Kim tip ka mut aiu u Sup u Thiar.

KA Ksiar ka ksah kim kot pyrkhat, ki Mawlynnai lei lei, ha khmat jong ki, ki long nongwei.

— 112 —

KIM kot kynjoh wat tang shitroh, kaei ka Bneng ? Ka Jingiap lei lei kam lah par paiñ ne don bor ban ksoh ha ka jingmut jong ki.

PYRTHEI jong ki, ka lympung shad. Ka kmen tahah, dei ka dawai ba pynbang thiah.

KA kmen ka sngewbha, ka long da shisha ka dawai ba phylla.

KA rta ka don la ka dor.

— 113 —

BALEI Myntlang, ka pyrthei ka Mariang, ka rang ryngkhiang ?

MYN Pyrem pat, lappraw u wan pynkhie im ia ki jingthung, ki them ki lhuh, haduh ba ki jingri ki shad ki kmen.

BALEI Mynlyiur, lapbah u theh, ki dieng ki pangah. Ki duid ki shlei, ki wah ki tyrthup bad ki kshaid ki kyrhuh ?

BALBI pat Mynsynrai, ka Bneng ka shai phyrnai, lapbah u sdang ban wai. U soh u pai u kba u krai ki sdang ban ih, sladieng sla siej ki sdang iap stai, ha thwei ha khriang ki jngi laitluid ki shersyngkai !

BALEI ki Er synrai ki wan dohieit ia ki ngab jong nga. Kumba u baieit u doh ia la ka baieit ?

— 114 —

HABA nga kyndoh la Duitara ba ngan iathuh khana, phi shah shkor dngang.

KI Sur ba ih nangta ki king, sha ki Saw lyer soit ki kynting, bad ki Sur kiba myllung ki sawa ha ki dieng ki siej.

NA ki ryngkew ba thiah u langlung, tyrthup ki shoh kyrthep, ban sei ki Sur ba bang, ba ka Pyrthei ka Mariang kan sngap iapngiah.

KUM ka um shikhuri ha u thylliej ba la tyrkhong ba la theh palat ka syep. Bad shisym boh u sohbang ha u pdot uba threw.

KA long kum shiwoit ka ngap ha ka shyntur uba bam sohngang.

KUMBA doh ieit i Thapbalieh ia u Tiewlyngskaw shirta jingim un sah kynmaw.

— 115 -

ME pynphai pat ia nga sha la i trep i skum iba syaid, haba nga la long jngai jngai mynwei.

ME pyniashem pat ia ki lok ba nga ieit, kiba nga la klet na ka jingkynmaw jong nga.

ME pynithuh ruh ia ki lok thymmai, kiba ngam ju ithuh mynno mynno ruh ia ki.

NGA dap da ka jingshaiong haba nga dei ban iehnoh iala i trep i skum ba syaid, bad ban shang bylla jakpoh sah ha ka pyrthei bym tip, shi por.

HYNREI ynda nga phai ban wan sha la i trep, ki Jingkhang ki sah rynghang ban pdiang ia nga.

KA mynsiem ka pluh da ka jingkmen. Khamtam haba nga iohi ba wat ka tyngab ka kdup iala ki khun, bad ki ksar ki pynkdang ia la ki khun jeh jong ki.

TO pdiang ia nga ko Trai Kynrad kumba nga long.

— 116 —

ME pynshlei ia ki Khiewphiang jong nga, da ki Um ba shngiam.

ME pynshlei ia ki Sup ki Thiar jong nga da u kba u khaw, u riewhadem u krai. Ka Mynsiem jong nga ka shlei da ka jingkmen.

ME pynshlei ia ki Lyngkha ki risai jong nga, da ki jingbam ba laiphew jait, ka Dohnud jong nga ka peh kyndeh da ka jingkmen.

ME pynshlei ia ki Bri ki Bsah jong nga da ki soh ki pai, u tympew u kwai. Ki khmat jong nga ki bthei da ki ummat kmen.

ME pynshlei ia ka ïng jong nga da ki spah mynsiem parum pareh. Ka Mynsiem jong nga ka shlei da ka jingshad kmen.

ME pynshlei ruh ia ka ïng jong nga da ka Jingieit kaba shisha, ha ka ba ka Ksang Kti jong Me ka iai kdup, ka iai piam ia ngi.

— 117 —

HA PYRSHAH ki khmat jong nga ruh, Me pynkyllon ia ki nongshun jong nga.

ME DA khum ia ki da ki jyrmie, bad shop khongpong sha ki Liewlong ba jyrsieh, haduh ba kin da shem ia la ka jahkwah.

NGA sngew shyrkhei haba ki kyang hapoh kata ka Liewlong, ka jingshla jong ki ka sah haduh ban da poi ka Step.

KI jlew kum ki sew lamwir khlem thiah khlem dem shi khap ruh.

— 118 —

KA JINGSNGEWSARONG bad jingsngew meng jong ki, ka lynshop jahkwah sha ki tyndur ba klang ishyrkhei.

ME DA khang khyrdep ruh ia ka Dwar, haba shynna ki khmat jong ki, bad Mem shah ia ki ba kin wan pynshitom shuh ia nga.

KI LONG da shisha, kum u stait ha ki lynghoh kti jong Me. Naba khlem Sngewthuh, ki thew ban khura bad lute ia ka ïng jong nga.

NGA DA kmen eh ba Me la pynjot syndon thiaw ia ka ktem jong ki. Mynta kila ngat ha la ki jong ki shrip bad hala ki jong ki jar ka jingshukor. Ki la ioh ia la ka nong.

— 119 —

KA KYNDUB bneng ka long ka jingkdup ia ki jingthaw baroh, ki ba don ha ka Mariang.

KANE KA pynshynna ha nga, ia ki kam ba phylla jong Me.

ME kynmaw ia nga haba nga ieng, nga iaid, haba nga trei nga beng bad kumjuh ruh haba nga thiah nga dem.

MAN ka step, Me plie ha nga la ki khuiñ ba thymmai.

KA Jingieit jong Me ka phuh kum u Syntiew, ka kyrsoi kum ki Umpohliew bad ka tuid kum ki Umngap.

KI Meidot ki Padot jong ngi ki ioh mad ia ka juh, naduh ba ka Pyrthei jong ki ka dang kynthong.

LA ki jingbyrngem ki kyrhuh ban jliah ia ka Pyrthei da ka jingpynjot, pynban Me pyndap ia ka Dohnud jong nga da ka Jingkyrmen.

ME pynkyrsei ia nga da ka jingsuk, kaba shlei palat ia ka dewmet baroh kawei.

ME isih ia ka Jingsarong kum ia ka prie, bad ia ka Jingmeng kum ia ka pyut.

— 120 —

KUMBA Me sdang ban synshar na ka bymjukut bad pynwai sha ka bymjukut.

ME khyllie ruh ia nga na ka dewmet, ba ngan kyntiew ia ka Jingim na ki Kharai ka Jingbymkyrmen.

BA ngan tei pynskhem ia la ka kynroh, ka ban neh na ki pateng sha ki pateng.

KI tymmen ki don ka jingstad, ki samla ki wad ia ka, katba ki khynnah pat ki dang ialeh kai bad ka.

HANGNE ka shong tynrai ka jingstad ba maian jong U Nongthaw.

BAROH ki symbai paila kiba ngi dei ban tyngkai, ki dei ki symboh ba janai.

KIBA tai pliah ia ki nia, kin shem ia ka Pubon ki ktien symboh ba thiang.

— 121 —

U ba bieit u ia khalai ia ka jingim bad ka jingthala, uda lynshop ia ka longrynieng sha ka jingpynrem.

MANO ban sei ia ka shyieng kaba jnang ha ka ryndang ? Hato ngin shaniah ia kata ha u ba bieit ?

WAT kiba stad bad kiba shemphang ki dang hap ha ki kti uba sianbuit, haba ki iaid khlem pyrkhat.

UBA lah kat haduh ban pynlong ka synïa, ia ka shiteng sngi bad ban khang khyrdep ia ka jabieng, ba kan pyrkhat bad ia u thylliej ba un padiah.

— 122 —

KATNO sien nga thmu ban suitrong ia ka malade khlem pynshongnia, hynrei haba ka syrngiew jong Me ka shat, ka pynkyndit ia nga.

ME pynkup ia ka mied ba kyntang da ka burom bad Me pynmiala ka maian Blei, ki syrtap halor ki syrtap.

KI jingrwai kiba bang, ki kit ia nga sha ki kynjang ba tmang, kiba Suit la ki rong ba itynnat. Ki jingiam ki kylla jingkmen, kumba ki jingkhie dew ki jai jai pat.

KA mied ka shlei da ki jingphohsniew bad teng teng ka pra, haduh ba ngan da hap ït pat ia u ksai jong ka.

KI symboh bathiang kiba tuid na ki tyllong n myl- lung, ki khlong ia ka dohnud jing nga.

— 123

U briew uba shemphang, u thied ia ka Ksiar kaba la phrang na ka shlem u bania uba hok. Namar u bania bym hok u die tang ka ksiar mala suda.

NGAM nud shuh ban shaniah ha ka jingthala, hynrei nga hap bàn tur lyngba ki Samoi da ki lynti kiba beit.

KA jingkut jong ki sngi u briew ba thala ki long tang shiteng samoi.

U dawa ia ka pliang bam kaba khuid haba um nang ban khlieng ia la ka pliang.

— 124 —

KA long kaba sngewthiang ban ioh ia jngi bad Me, ryngkat bad kine ki Sur ba bang, kiba beh noh ia ki jingsheptieng na nga.

KI jingsniew ki wan kyrthep khlem sangeh, kim ju phai dien trai shisien ba kila ioh snoh. Ki sngi ki wan bad ki leit kum ka Lyiur bad ka Tlang.

YM don kano kano ka bor kaba lah ban khangtala ia ki, ki trei khlem shong thait ban kjap ia ka kun briew.

SNGEW dei ban pyndon kam dala ka jong ka jingshemphang, wat la ka duna rynieng ruh, namar ha ka, ka shong ka dor.

— 125 —

HYNREI khala khala haba ka Ksangkti jong Me ka kner ia nga, nga iohi ba ki Saw samoi ki iashad, ki rong ki rup ba itynnat ki shat thaba. Ki jingiwbih ki suhsieng ban pynher noh ia ka jingphieng.

LA kyntiew pat ia ka hok, bad pynhiar arsut ia ka jingsniew sha ka jingpynlehraiñ syndon plak.

KA Jingbhabriew ka long kaba itynnat, ki dienjat jong ka pynban, ki long ki bym lah ban shañiah.

KATBA ka Jingieit kam don jingiasyriem ei ei bad ka. Ka Jingieit nalor ba ka pynitynnat, ka long ka bym ju shukor.

U ba don ka jabieng khlem ka jinglong mynsiem babha, u long uba bymbiang.

— 126 —

KI khun Kynthei ka Ri Khasi ki long ka burom ia ka Ri. A lada kin bat iala ka jinglong sotti, bad ban nym tyrsiang sha ki jingpah brai ki tien pnah ki Nongwei.

KI khun Shynrang ka Ri Khasi ki long ka Stieh ba khlaiñ ka Ri. A lada kin sharai bha iala ka jinglong adkar bad ban nym shah pynbajikor ha ki bor u Khawiang.

NAMAR u don ka bor, ban pynjlop ia ka maiñ, ba sloit ia ka iktiar bad ban tyllep ia ka jingshynrang mynsiem.

KI longkmie bad ki Longkpa ka Ri ki long da shisha ka burom ia ka ing. A lada ki long kiba phikir bha ia la ka Rympei, ba kan nym jot nym pra.

KO Ri jong nga, to pynkha pat ia ki khun khlawait, kiba shynrang shisha, kiba na ka bynta la ka Ri ki kloi ban kñia.

BALEI te ba ngim phong da ka dur ba Isngewieit ia la ka Ri bad ka jaitbynriew.

BAD ban law noh ia ka dur jong u Ingkhong shyllangmat.

— 127 —

KO Blei ong nga, Me kdup Me piam ia ka Ri baieit jong nga

NGA ioh sngew da lade ia kata, ba ka par ha ka met bad ki thied snam jong nga.

MB iai theh ruh ia ka Jingieit na ki kyndub jong ka Bneng, haduh ba ngan da lah ban wan rah ia ka, sha la i trep jong nga.

KA mynsiem jong nga ka shad kynting, haba ka Jingieit ka pynkhie dew, hynrei kam lah pat ban pyn-kyllalieng.

— 128 —

NGI bet ban ioh ot ia u soh. Ki lynti kiba khlem ka diengpyngkiang bad ki at ki them, kim pynpoi shano shano ruh ia ngi.

YNDA ngi la iaid lait ia ki baroh, ngin kynmaw pat ia ki, lang bad ki ummat jingkmen kiba jreiñ na ki khmat.

KA Jingsuk kaba ngi tharai ba kan sah jynduh, hynrei ka sah tang shiteng por.

KI thiar ka jingmut u briew, ki long ki jaka ri jaka dub ia ka Jingsuk.

— 129 —

U wei pa uwei u long uba donkam bad u ba myntoi, lada ngi sngewthuh ba ngi don la ka dor.

LADA ngi im bad ka jinglong kaba bha, ngi lah eh ban long ki Paia bakhlaiñ ia la ka Ri.

HATO la shondur ne em ia ka jaitbynriew ha ka dohnud jong ngi ?

KIBA kumno ngi long ? Ngi pyniadei kumno ia ka jingim bad ka jaitbynriew ?

HYNREI, ei ei ruh ngin nym long, lada ngi pynbijai ei ia la ka jingim tang kum u riewlili.

YM don jingthikna ruh, ia uba pynthiah thai iala ka sap ha ki ñiur ñiur ka jingbymkyrmen.

HANGNO te ngi don, ngi ki Nong pahara ia ka Ri bad ka Jaitbynriew ?

— 130 —

ME itynnat kum u Syntiew, bad ki rong ki rup jong ki Tiew ka Mariang kim don dor ha khmat jong Me.

BAROH ki dam noh lin khlem ka dor. Ha ki khyrdop ka jingshemphang ngi ieng, ym kum kiba dang lyngngoh.

MEM ju khang khyrdep ia ka Bneng ban theh ia ki jingkyrkhu ba kyrhai jong Me.

LADA ngi la pdiang ia Me, da ki Shympriah kti, Men theh na ki Thiar ka Jingieit jong Me haduh ba ngin da dap kyndup.

U Syntiew u bym pdiang ia ki jingdoh ieit jong ki Kjat Sngi, u long kum u briew u bym sngewthuh ia ka jingieit jong U Blei.

KA jingshemphang kaba suda, ka long kum u lwa uba thylli, khlem ka umphniang.

— 131 —

HATO ngi lah ban ioh jingkmen khlem ka jingaiei jong U Blei ?

ME ai ei iala ka Jingieit, kaba long kum u Shabi uba plie ia ka step kaba shat phyrnai.

MB siang ia ka lynti da ka Jingieit, ba kiba sngewrit kin ioh ban pyniasoh sha ka jingkyntang.

KA Aiñ jong U Nongthaw ka long, ban pynlong tang kawei ka jingpyrkhat kaba khlaiñ ban synshar ia lade.

KANE ka long ka Stieh ba janai ban iada na ki jingsniew ba bun syrtap.

YM ju kham jia koit, ba ka jingjop kan wan tang mar ia sdang ka jingialeh, khlem ka jingiaaireng kaba tyngeh.

— 132 —

NGI lah ban khot ia U Blei da kano kano ka kyrteng, tang lada ka mut hi ia U Blei, ym ia kiwei pat.

HABA ka Sngi ka la sep, bad ka premmied ka wan noh kjat, ka por ruh ka la oei ba ngan phai sha la i trep, ban shong jahthait.

KA jingsawa ki Lyer bad ka jingsohtyngkoh ki Wah, ka pah ia nga ba ngan phai la ki kjat sha ki ryngkew ba pyngngad.

KATBA nga dang jam la ki kjat weibriew, ka jingdum ka wan kah syrngiew, haduh ban da pynlip rong syndon ia ka Mariang ba ithiang.

NANGTA, nga peit iap bieit ia ka syrngiew u Bnai bad ki Khlur, kiba shat ha ki sla um, kaba pynkyndeh ia ka dohnud jong nga.

U Blei Uba thaw ia ka pyrthei na kaba ei ei ruh em, hato Um lah ban shat ha ngi da kawei pat ka khmat. ?

KINB ki long ki jingai sngewbha ba maian Blei jong U Nongthaw, ban pynshlei ia ka jingangnud jong ngi da ka Jingkmen.

— 133 —

KUMBA ka Sngi, ka lyer bad u Slap ki trei la ka kam ban shakri ia ka Mariang, Me sait iala ka Khmat bad iala ki Kjat ha ki phud wah.

KI Lapongnai, ki Tiewtyrkhang bad ki Tiew iwbih, ki bor jingiwbih ia ka Mariang. Hynrei kim lah ban iaid lait pat khlem da shakri ia U.

NA kawei ka sngi sha kawei pat, ka dawa ia ka jingshakri ba pura ia Me ko Nongthaw.

NAMAR ka jingim kaba khlem ka dor, ka dum, ka suda bad ka jngut. Ka long sha lyndet ka bor jong nga ban pynsabut ia kata.

— 134 —

DABI ngan pynshongnia, ban pynsabut ia ka jingpyrkhat jong nga, haba ka long sha lyndet ka bor sngewthuh jong nga ?

DON bun ki jingpynshongnia kiba U Blei U pynpaw ha nga bad ha kiwei, ba U long Uba skhem ka Jingkular.

KI jingpynshaiong, ki pyntyrsiang ia ki jingmut jong nga, la ka Dur jong U Blei ka long ne em ka Synjat jong ka Jingsngewrit ?

HATO nga dawa shaba palat ka bor, ban tip ba Me long uba maian ?

U Blei U kup U phong ia lade da ki jingitynnat jong ka Mariang. ·Kumta ha ba ngi ieit ia ka Mariang, ngi ieit keiñ ia U Blei.

KA Jingieit ba maian jong Me, ka kyrsoi kum ki Pukri Umpohliew bad sngi bad mied ban bsa ia nga.

HATO u briew khlem ka jingdwai ha U Blei, U lah ban ialam iala ka jingim tang da ka jingpyrkhat ?

NGIM dei ban dang ang lyngngoh bala ker tawiar ia ka Pyrthei da u Kynjri Jingieit jong U Blei.

— 135 —

NGIM lah ban khot ia U Blei da ka kyrteng kaba ngi sngewjan eh, ne ngi sngewbang eh. Kumba ngi jied ia ka jingbam.

YM baroh kiba bam im khlem shet, kata ka long ka jingtip kaba thikna, kaba don ha ka dohnud jong ngi.

LADA ngi dwai ia U Blei tang da ka rymmiang shyntur, bad u thylliej uba pnah, ka jingdwai jong ngi kan long tang kum ka jynhaw bin bin ba jngi ha shiteng suiñ.

ME long U Trai ka Bneng bad ka Khyndew. Ha ka jingjarjar jong ka sahit bneng, Me pasiaw ha ki shkor ka dohnud jong nga, ia ka jingmaian jong Me.

YNDA nga la trei dep iala ka kamram ha kane ka Pyrthei, ka ei ka jingkheiñ kaba nga dei ban ai ha khmat jong Me ?

— 136 —

LA NGA shemphang ba Me long u Blei uba ju don ha syndah jong nga, pynban ngam ju pynhajañ ia lade sha Me.

NGAM ju lehjan ia Me, kum uba nga da ithuh ithaw. Hynrei nga leh jngai ia Me la kum u Nongwei pynban.

HA ki ummat ne ha ka jingkmen ngam ju kynmaw ban wad shwa ia Me, hynrei nga phet pynkloi pynban sha ki lok ban ia rkhie ne ban ia iam.

LADA nga ioh pdiang tang i ei i ei iba rit tam na ki lynghoh kti jong Me, ka mynsiem jong nga ka la sngewhun.

— 137 —

SHI KHYLLIPMAT ban don ha syndah jong Me, ka long kaba kordor ban ia ki khatar kynta shabar ka kynroh jong Me.

U Luk u Lak um lah ban da ngam eh ha ki jingpyrkhat shaphang kane, namar ka jingshemphang jong u kam lah ban kiew na kaba u don.

KAM long kaba eh ban ong, ngam sngewthuh shaphang U Blei. Ngi don ka jinglaitluid ban kren katba ngi sngewbit shaphang jong U. Hynrei ngim dei pat ban klet ba ka tarajur ka don ha ki Kti jong U, ban thew ia ki kam bad ki jingleh jong ngi.

KATNO tylli ruh ki mied ngi la thiah bad katno tylli ruh ki step ngi la khie, bad kane ka jingpyrkhat ?

— 138 —

HATO don jongmyntoi ban lur ha ka sngi ka ba shit, ban sum ha u slap baroh shisngi, ban pynshlei ia ki thiar jong nga, lada tang shikhyllipmat pat ki lko noh.

NGA pyrkhat kumno halor kane ka phang ? Ngá lah ban sngewskhem ba nga kynshew ha ki sup ki bym pei ne rwa shuh ?

TANG lada nga la kynton ia kita ki sup bad ki thiar, ha kaba u Nongpynlong ruh Un ia ioh bynta lem na kaba nga kynshew.

— 139 —

HOOID, ka Bneng jong ki bneng kan ia kmen lem bad nga lem bad ki Marynthing, ki Duitara bad ki Maryngod.

YM, don lehse ka jingkmen ka ban kham palat, ban ia kata ha ka jingim jong nga.

HA ka jingtmang jong ka mied ba dum synïa, Me pynshai ia ki kjat jong nga da u prew, haduh ba ngan da shem pat ia ka Lynti bah, ka ban lam ia nga sha la i trep.

KI jingrwai bathiang kiba la rwai ha ki surok paidbah kim shoh ia ki jingmut jong ki nongsngap kumba shoh ki Sur ka Duitara ha ka mied ba jar jar.

— 140 —

KUMBA ka jingbam ka ba kheibuh madei ka jakhlia noh, ka jingim jong nga ruh ka kylla jakhlia katba nga dang ia kyrsum bad kane ka Pyrthei. Nga dei ban pyrkhat, kumno ngan pynkhuid pat ia ka ?

KA ryniong ka ryniot jongngi kan nym pura, lymda ka jingiatip lem jong ngi ka long kaba khuid.

NB ngi dok da ka pylla kaba noh shilliang ban pynksan ia ka Malade ?

NGI iaid hala ka lynti khlem mang lupa la kan ialam ne em sha ka ba dei, ne sha ki lhuh ba triem, khlem da shem shuh ia ka ba beit.

KUMBA ka Spah kaba Me la kyrkhu kyrhai ha nga, ka kylla thala pynban, namar ba nga kum pyndon kam bakla ia ka. Nga dei ban sngewthuh, kumno ngan pyndon kam ia ka.

KUMBA ka jingkoit jingkhah ka ba Me ai ha nga, ka long shisha ka spah ba kordor tam ia ka jingim jong nga, pynban nga la kum pyn donkam bakla ia ka. Nga dei ban shong jar jar ban wad ia ki lad, kumno ban pynkyntang pat ia ka.

YM don uba kyntur lehnohei khlem da sei ia ki khlur jingstad na ki shlem kapor.

— 141 —

KUMBA Me la ai ha nga ia ka sap ban shakri hok ia ka Ri bad ka Jaitbynriew, hynrei namar ba ngam shemphang ia kata, nga la pynmlyntoi pynban iala ka met. Nga dei ban pukon kumno ban pynbeit pat ia ka, shwa ba kan pynlamwir ia nga.

KUMBA ka jingsngewrit ka long ka nongkynti hok kaba Me pynkup ha nga, hynrei nga la pynkhongpong ia ka da ka jingsngew sarong, haduh ban da long dieng pyngkiang ia kiwei pat. Nga dei ban kyrtiang, haduh ba ngan da sngew kynduh, ban ialam pat ia ka sha ka juh ka lynti.

KATNO sien nga la kylla thiah kylla dem bad kane ka jingpyrkhat ?

— 142 —

KA jingartatien kaba nga ia kynduh mawsiang ha ka jingim ka long, ka jingstad ba pynshong Sumor, kaba la pyntwa wat ia ka jingngeit bad shaniah Blei jong ki babun.

HABA nga tip ba ka jingsniew ka nanghiar arsut ban jot, haba kam don ka mynta bad ka lashai kaba thikna.

HATO NGA ruh ngan sah kut bangta, A Blei, bad ba ka jingshaniah ha Me ka nang hiar, ha ka jaka ba kan nangkiew kham sha khlieh.

TO ai ha ki ruh ia ka jingshemphang, ban pynkylla ia ka bor pyrkhat jong ki da ka jingshem kaba shimet shimet.

ME dang bat skhem iala ka burom Blei, bad u briew u dei ban wan ha khmat jong Me ryngkat bad ka jingsngewrit bad ka jingsngewtlot, da kaba pynsuda lut a ade, te Men kyrshan ia ngi ban ieng khlem artatien ha khmat ka Pyrthei.

— 143 —

KATBA nga dang sngewdap da la ka jingshemphang bad ka jingsngewsiad, Me long jngai jngai na nga. Hynrei haba nga la pynthylli lut ha khmat jong Me, Me sa pynwan dur thymmai pat ia nga.

PYNBAN lada ka long ka mon jong Me ba nga dei ban long kumta, nga lah ban jah noh kum ka jynhaw ka ban kit da ka lyer sha ka jaka bym don shuh ba tip.

HYNREI lada ka long pat ka mon jong Me, ban ban phrang ia nga ha ka Shlem ka Jingieit ngan wan phai pat ha ka dur jong ki umjer bala pynkhuid itynnat bha.

YNDA ngi la lah ban pynsad pynkhyllong ia ki ktien symboh, ngin sa lah ban pyndam ia ki khohruh khohram.

HATO ngan leh kumba ki ong, ne kumba ki leh ?

HALA i trep nga iai puson ia ka jingkhraw jong Me, ba Me dang iai thum iai kdup ia nga hala ki jong ki Kti.

— 144 —

JAR JAR ruh hapoh ka kut shadem jong Me, nga rieh kum i symbai iba sdang ban speh, nangta iba shyllluit, nangta iba phuh syntiew bad iba sei ruh kyrhai la u Soh.

KA por shisha kam ju don jingkut ha ki lynghoh kti jong Me, ko Kynrad. Ha kaba ki khyllipmat ki kylla sha ki minit, ki minit sha ki kynta, ki kynta sha ki sngi, ki sngi sha ki Hat, ki hat sha ki taiew, ki taiew sha ki bnai bad ki bnai sha ki snem, sha ki phew bad ki spah snem.

KA mynsngi ka kylla sha ka mied, ka Pyrem sha ka Lyiur, ka Synrai sha ka Tlang ka rta sha ki arta bym don jingkut. Hynrei ki tyllun biang biang khlem jingbakla. Me tip ruh kumno ban sharai ia ki.

— 145 —

KI spah snem ha ki lynghoh kti jong Me, ki long tang kum u syntiew uba phuh mynstep bad uba jlop, noh tang wan nohkjat ka Premmied.

NGA la dei ban sharai bha iala ka por, bad ban da kheiñ bha ia ki khyllipmat baroh ba kin nym bijai ei, ioh ka long ka jingbabe ynda ngi pyndep dier por.

KI phning ki suh thied, ban sei ia ki Moiñ ki Manik kiba ngi lah ban lum thup ha ki thiar jong ngi.

ME long ka Thymmei bym jurngat, bad na ka Duwan jong Me, ki tuid ki jingaiei shityllup ka Pyrthei.

BAROH shisngi nga iaphet shala ki kam, ba ioh Me lap ba khang ia ka Dwar. Nga iaksaid katba dang sah ka sngi.

— 146 —

ME dawa ba ngin mane kumno ia Me ? Hato tang da ka dwai ka phirat, tang da ka kñia ka khriam ne tang da kaba shujngi ha ki jingpynleit jingmut ?

KINE baroh lai, ki dawa ba ki don la ka bor ba ki lah ban ringdur ia ki jingmaian kiba don wat shalyndet ki khmat jong ngi.

HATO kane ka dei ka jingkren tab, ban kyrtah ia ka khmat jong Me Uba Janai, da ki syrtap bym shisha.

— 147 —

NE da ki jingjreiñ ummat ki ba tuid ha ki pulit ba jar jar kin pun ia ka lynti kaban kit bak ia nga sha Dwar jong Me.

DON jingthikna ne em, ba nga lah ban shem ia ka lynti sha ka jingshisha, lada nga wad ia Me tang dep ?

HYNREI ka jingialam ka bym ba kla shuh, ka long, lada nga wad ia Me da ka dohnud ka ba shisha, da kaba pynkyrpang ruh ialade na kaba sniew.

LADA ngi la nang ban pynkohnguh ialade, khlem artatien ngi la lah ruh ban pynkohnguh ia kiwei pat, da ka juh ka lynti.

— 148 —

KA spah bad ka burom ki shlei na ki thiar jong Me, hynrei haba nga dei ban ainguh pat ia Me nga da pynlut bun taiew, bun bnai ban poi sha ka kut jingmut.

KATNO ngi buh dor ia ka Sngi, ia u Slap bad ia ka Lyer kiba M ai ha ngi khlem tyngkai ?

KHLEM mang, khlem thew, khlem woh, Me theh kyrhai ia ki jingkyrkhu ia nga. Hynrei ynda nga la dap kyrhai, nga da dok biang pa biang shwa ba ngan pynnoh sha u Synniang u Bynhei na ka bynta jong Me.

NGA kyrpad ba Men sngewbha ban hikai, ba ngan long uba shemphang ha kane ka kam bad uba kylluid jingmut.

— 149 —

MYNSIEM ka pang, U.nmat ki jaw, Dohnud ka pait, haba nga tuson jar jar ha ka mied kaba tmang.

KATBA ki Sur ba myllung ki shlei ha ka Mariang ia nga pat kam ai jingtngen satia.

KA jingdum bunsien ka pynshaiong, haba ka suinbneng kam ai jingshai ia ka lynti ba nga iaid.

KANE ka la pynpait dohnud shuh shuh ia nga. Nga dem ban kylli, shano ka jingshai, shano ka jingkmen kaba nga ju kdup ju piam man ka por ?

A ladá ngá la lah ban teh lakam iá ká moh jong nga, ba kan nyın kam palat ia u pud ka jinglalot.

— 150 —

KA ïng jong nga ka shah lynshop da ki jingpang mynsiem bad ki jingbymsuk; haba Me iehnoh shipor iá ká.

KATNO ngi la seibor ban jop, lada ngi dei ban kmen kum kı nong jop.

TO, shah shkor ia kine ki jingrwai myllung kiba ngan kynud ha Me.

HABA ki nongshun, kum ki khla wait ki da thmu ban, leh kyrtong ia ngi, ryngkat bad ki jingkiéngatiar. Pynban la khum ia ki kum ka jingshohtyndep ha khmat jong Me.

IA ki waitlam la thep noh ha ki sop, iá ki stieh lá pyndem ha madan, bad ia ki ryntieh la pynsynjap.

SATANG ka lamá kaba la thoh 'Ka Jingiasuk ka kaweh da ka jingsngewsarong ha suiñ.

— 151 —

KUM kı arlıang mamla ngi la ıa hıar na la kı kulai thma, ban ia khublei iasuk da kaba ia dih ruh ia ká 'iadthiang' iádbang, ban sabut ıa kata ká Jingiasuk.

KA jingsuk bad ka jingkmen ka wan hadien ba ki kúlai thma ki la wan phai da ka jingjop.

KA jingiakynad ka la wai, ka jingiashun kala kut ia ka Pyrthei yn synshar pat da ka Jingsuk.

KI jingbyrngem ki ker sawdong ia ka Pyrthei kida pyntriem, kida pynkhynñiuh bad pynsuhjer ia baroh. Hynrei baroh ki jingjia ki long kiba U Trai Nongthaw, U bat hala' ki Lynghoh Kti.

LA ki thma ki byrngem na kiba kut ka Pyrthei sha kaba kut ka Pyrthei, ban pynjot u wei ia uwei pat, tang ban pynksan ia la ka nia mamia.

KI kyntei pop, halor ki wei jala, ka jingspiew mynsiem, ban khura ia ka Pyrthei kaba kwah ban im suk.

NAMAR U Trai Nongthaw Um long shabar ka Pyrthei ka ba ngi im. Hynrei U long ruh U Kynrad halor u Jingthaw baroh. U da tip thikna ia kaba jylliew bad ia kaba jyndong tam ka jingpyrkhat jong ngi.

KI thma poh ing, ki thma shabar ki kha na ki daw ki bymmyllai da kaba thom pyrshah ia la ka jingiatiplem.

—152—

UM da don kam ban iathuh lupa ha ngi ia kaei ba U thmu ban pynjia ha kane ka Pyrthei.

LADA ki dohnud jong ngi ki dang shoh samthiah sah, ngim dei ban babe hadien.

KI Tyrsim ka Jingiap ki thap ban troh ha man la u tnum u tyndai, ki da byrngem ia kiba ha ka Mariang baroh.

BALEI ngi pynshitom jingmut ban pyrkhat ia kaba ngim kot khan kot luh, tang ban pynduh thiah ia la ka jingpyrkhat.

—153—

LA ka mied ba triem ka pynsuhjer, hynrei nga ngeit Men thaw ka lad, ba kane kan iaid lait na ngi, lada Me tang shu ieng ha ki Dwar jong ngi.

MEM da don kam ruh ban da phong da kano kano ka dur kaba phylla. Namar ym don ba long nongwei ia ka dur jong Me.

YM phylla ei ei ba Me lah ban pynjot ia ka Pyrthei tang shikhyllipmat. Tangba Me don ka jingiaishah kaba maian.

MAN ka khyllipmat Me pynpaw iala ka Dur kaba thymmai. Kaba paw tyngkreiñ ban pynthikna ia kita ki ba ithuh ia Me.

—154—

WAT uba meng, haba u wan ha syndah jong Me da ka jingsngewrit, Me kloi ban mab ia u.

KA Jingshemphang ba shisha kam long kaba shu pyrthuh bud ia ka rukom kiwei pat, khlem ka tynrai.

ME ju ai ruh khlem tyngkai, ia kiba wad ia Me da la ka dohnud kaba shisha.

DEI haba ngi sngewthuh ba ngi long kiba tlot, ba ka long ka kabu ia Me ban pynkhlaiñ bad pyndap ia kiba duna.

WAT ka jingnohmynsiem kaba jakhom tam, ha khmat jong Me ka ioh ka jingtngen kaba phylla.

KA sahit bneng ka lah ban sdien da u Lyoh uba rben, kat ban kah ia ka khmat ka Mei-Ngi, hynrei ka jingdwai na ka Duwan jong nga, kan prong shaduh ka Dwar jong Me.

155

NGA ju hikai ia lade ban pdiang katba Me ai, namar nga da thikna bha ba Me ju ai tang kaba bha tam.

TENG, TENG haba nga dei ban jaw ummat na kano ma kano ka daw, Me pynkhawa ia ka lieng jong nga sha shiliang, ba ngan peit mat pat.

MEM ju pynkohngih ruh ia nga da ka jingpyntieng, hynrei da ka Jingieit.

NGA da kyntiew ruh ia ka kyrteng jong Me, sha kliar u Lum bah, bad ka jingkyrpad ba Men pynhiar ia nga sha ki them ka jingsngewrit.

HABA nga jngai na Me, nga sngew tyrkhong khait kum ka khyndew ba la thrang um bha.

—156—

ME pyndap, Me pynshlei ia ki sup ka Ri jong nga, na ki Thiar jong Me

KI longdien, aiu ki pyrkhat, kumno kin byrshem ban wanrah pat ia ka dur ba thymmai sha ka Ri bad ka jaitbynriew.

NAMAR ba ka jingshakri ba dap pura ia la ka Ri bad ka jaitbynriew, kan siew ia ka nong ka ba kordor bha.

KA Synjat kaba paw lyngba ka Jingieit iala ka Ri, ka shon shap da ki soh kiba shynna.

MYNTA, Mem long shuh tang u Lurstep bad u Lur iongreiñ, hynrei u Mangkara ka Ri jong nga.

—157—

NGAM ieng shuh mynta, ha khmat ka jingbha briew ba pah ia nga.

KA Ri jong nga, ka sdien da ki jingpyrkhat ba khia. Ka da phai ruh la ki khmat sha Me.

HATO ka Jingieit jong Me kan bijai ei noh ? Mano te ban batai haba ka Jingieit jong Me, kam ju pynmong iano iano.

—158—

LADA don kano kano ka sngi ba nga dei ban kynmaw, ka dei kane, namar ba Me la sei pat ia nga na ka liewlep.

LADA don kano kano ka por ba nga dei ban puson, ka dei kane, namar ba Me la kner la ka kti ban btin ia nga na ki jingma.

LADA don kano kano ka khyllipmat ba nga dei ban kynmaw, ka dei kane, namar ba Me la khyllie pat na kaba nga kyllon.

LADA don kano kano ka sngi kaba nga dei ban shemphang, dei kane ka sngi, namar ba Me la seipat ia nga, na ki ahor ba ishyrkhei.

HATO ynda la bthuh ka khlieh, ngan don hok ban kyrtiang sha kita ki sngi kiba kmen ?

— 159 —

LADA mem pat nang ban iashongsuk hapdeng jong me, men mad ia u Diengsympat uba kham khraw ban ia u jong ka tnga u Lot.

NGA kwah ban iohi mynta hi kumne, la me la nang ne em ban iateh song mlon, lym kumta Ngan kynriah noh na me junom.

HATO me iohi ne em, ba ia ki Mawkhrum ka ing jong me, la nang khura man la ka sngi ?

— 160 —

U Blei uba iohi, uba iohsngew ia kaba rieh tam na ki jinglong jong ngi, hynrei u long uba iaishah.

KIBA pynrit bad kiba pyndem rit ha khmat U Blei, ki kham pynbha ia lade.

KA jingjaipdeh kam don bor ha u riewdwai, uba ka jingdwai jong u kam long tang na ka rymmiang shyntur.

U Lade ne Ka Lade ki ju pyntyrsiang ba ngin lngaid sha kaba khlem nongrim.

— 161 —

YNDA nga la lum ia ki soh ka jinglur shitom ha ka Aiom ot, nga phai sha Me u lok jong nga ba Men wan iakmen lem bad nga.

KI Saimuka, shaia iashai ki king sawdong ka Nengpei, mynsiem jong nga ka shlei.

HABA ka kynjatshai ka wanphai, ka jingsuitrong ia ka Matiang ka nang pynshoh ieit.

HOOID ka Synrai ka don la ka bhah ba kyrpang, kum ka matkylliang jong ka Lyiur.

NGAM ju kynmaw ba ngan sngew, ba ka Soskular U Blei kan iehnoh ia nga.

KA jingjarjar U Blei, ka don ka bor ba rieh kaba phylla katta katta.

— 162 —

KI briew kiba kham paw ha ki kam, ki dei kiba khynd iat ki ktien. Kim ju thurmur ruh haba ki kren.

MAN ka kyntien kaba ki khlei, ka shlei da ka jingstad kaba ngi hap ban puson.

KA jingpyrkhat jakhlia, kam ju ioh jaka ban shop ia ki sha ki ramia.

KI tip kumno ban phikir, kumno ban pyrman bad kumno ban adkar. Ki bsa ia lade barabor da ka im tipbriew tipblei.

KI jingkyrthep ka jingbitar shla, bad ka jingkhmot khmot jingmut, kim lah ban lute ia ka jinglong jai jai jong ki.

KI long bun sien ka jingpalei, namar ba ki biang ka pyrkhat ka pyrdaiñ, bad ka jingshemphang ka synran biang biang ia ki.

— 163 —

IA u kynja Riewjaipdeh, dei ban pyni da ka nuksa ki Dkhiew, khnangba un tip ban kylla bynriew.

U Riewieit sbai, u kham i kynsha ia u Riewkai.

HYNRBI u Riewwad u dei u Riew kynshew jingstad, uba kynshew na iba shi matnia sha ki pyrha ba phoitda.

LADA dkhat jubor ia u kynjri Jingieit uba kila iatang bad U Blei, kim lah shuh ban im ha ka jingpalei.

KA jingkyntang ka kup ia ka jingkynjai, bad tyngkai ia ka spah ka ban sah pateng pakit.

— 164 —

U briew hato balei u leh klet ban pyrkhat bad khot ia ka kyrteng U Blei ?

WAT ki phngit jong ki phngit ki tip ban pynkyntang ia lade.

U briew khlem ka jingiasoh bad U Blei, u long u jingthaw u ba lymbiang.

U briew u tip ruh biang biang ba ka shikyntien ka Soskular, ka plie ia ki khuiñ jingstad ba iar.

DEI nangne ruh ba ka speh ka kyntien hok, ba ka shikyntien kam ju mih khlem dok.

TO rwai bad nga Ko Hamsaia, phi ruh ki Wahduid to rwai kynjai, phi ruh ko 'Erbatemon to sieng bad pynsuhsieng.

HA Me ruh ka dohnud jong nga to buh, bad nga ruh, to shad 'phi ki Tiew bun rong

KA mied hooid, ka dei ban leit bad ki Saimaka jong ka Synïa, khlem ki riam iapan

SHALA i trep ynda nga leit phai, jngai jngai ruh na ka Pyrthei ba kylla rong.

KI kam baroh ynda nga dep, shah ia nga ko Trai Kynrad, ka lingkieng Ksiar nang ne ngan pun

SYNRUM pyrthei shadien ngan ieh, da ki thapniang batlem sha la i trep ngan jngi.

